

ΠΟΙΚΙΛΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

ΥΠΟ

Κ. Σ. ΚΟΝΤΟΥ

§ 11. Αίμοσταγής, σπερμολόγος, κτλ. καὶ αἵματοσταγής, σπερματολόγος, κτλ.

Ἐν γραμματικῇ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ὑπὸ καθηγητοῦ τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου φιλοπρόνηθείση κεῖται :

Ἐάν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος ᾗνε ὄνομα,

α'. Μεταξὺ τῆς ρίζης αὐτοῦ καὶ τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ μέρους μεσολαβεῖ ὡς συνθετικὸν φωνήεν τὸ ο, ὅπερ ἐκθλίβεται, ἐάν τὸ δεύτερον συνθετικὸν μέρος ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος, οἷον: λόγ-ος ποιέω λογ-ο-ποιός, ἴσ-ος ῥέπω ἴσ-ο-ρροπος **σῶμα σώματ-ος φύλαξ σωματ-ο-φύλαξ**, ἰχθύς ἰχθύ-ος πωλέω ἰχθυ-ο-πώλης, κτέ.

Φέρεται δὲ μετ' οὐ πολλὰ ἡ τεχνικώτατα καὶ ἀκριδέστατα συντεταγμένη παρατήρησις ἥδε :

Τῶν εἰς-μα-ματος ἐν τῇ συνθέσει **συνήθως** γίνεται χρῆσις τῆς ὀνομαστικῆς κατ' ἀποβολὴν τοῦ α, οἷον: αἷμ-ο-σταγής, σπερμ-ο-λόγος, στομ-αλγία, σωμ-ασκέω, κτλ.

Ὁ λέγων ὅτι τῶν εἰς ΜΑ οὐδετέρων ἡ ὀνομαστικὴ **συνήθως** ἐν τῇ συνθέσει παραλαμβάνεται δοξάζει πάντως ὅτι **σπανίως** ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ γίνεται χρῆσις τύπων ὁμοίως τῷ σωματοφύλαξ ἐσχηματισμένων. Ἀλλ' οὐδαμῶς ἀληθὲς εἶνε ἡ ὑπόληψις αὕτη. Πᾶς δ' ἄλλος μὴ παντελῶς ἄπειρος Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἀπηλλαγμένος τῆς ψευδοῦς ταύτης δόξης θὰ ᾗτο, ἀντὶ δὲ τοῦ ἐπιρρήματος **συνήθως** θὰ ἐποιεῖτο χρῆσιν τοῦ **ἐνίοτε**.

Ὁρθότερον τοῦ Ἑλληνος γραμματικοῦ ἀποφθίνεται ὁ Γερμανὸς Φραγκλῆς ἐν τῇ γραμματικῇ αὐτοῦ γράφων (σελ. 275):

Ὁνόματά **τενα** εἰς -μα (γεν. ατος) τρέπουσι τὸ α μόνον εἰς ο, ἢ ἀποβάλλουσιν αὐτό, οἷον αἵμοσταγής (αἷμα), σπερμολόγος (σπέρμα), στομαλγία (στόμα), σωμασκεῖν (σῶμα).

Ὅμοια τῷ Φρασικλεῖ διδάσκει καὶ ὁ Παπασολιότης ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ διασκευασθείσῃ γραμματικῇ τοῦ Γενναδίου λέγων (σελ. 209):

Τινὰ ἐκ τῶν εἰς μα, γεν. μυτος συνθετόμενα ἀποβάλλουσι τὸ ατ τῆς γενικῆς· αἶον, αἵμοσταγῆς, στομαλγία, αἱμοῤραγῆς.

Ἵνα δὲ συμφανὲς παντὶ τὸ πρᾶγμα καταστῇ, ἐπάναγκας εἶνε νὰ μνημονεύσωμεν ὅσα ἔχομεν συνειλεγμένα παραδείγματα τῆς τε συνήθους ὑπὸ τοῦ μεγάλου τῆς Ἑλλάδος γραμματικοῦ νομιζομένης ἐκφορᾶς καὶ τῆς σπανίας αὐτῇ φαινομένης.

Τῆς πρώτης ἐκφορᾶς παραδείγματα ἔκ τε τοῦ δοκίμου καὶ τοῦ ἀδοκίμου ἑλληνισμοῦ ὑπάρχουσιν ἡμῖν πρόχειρα τάδε·

ἀγαλμοτυπία. Μανέθ. Δ', 568 «ἄνδρας εὐξοάνους παλάμησιν ἀγαλμοτυπεῖς». Ἐγγραφή δ' ὑπὸ τινων ἀγαλμοτύποις, ἴν' ἀναφίρηται εἰς τὴν δοτικὴν παλάμησιν. Ἐλέχθη δὲ καὶ ἀγαλμοειδής, ἀγαλμοειδές Ἔρως (Ἰω. Λυδ. σελ. 117, 18 Βόνν.).

αἱμορραγῆς, αἱμόρραντος, αἱμόρρευτος, αἵμοσταγῆς, κτλ. Πρβ. καὶ αἱμαγωγός. Ὁ Φρόνιχος ἐν τῇ Σοφιστικῇ Προπαρασκευῇ σελ. 16,23 λέγει «Αἱμορρῆς· χρῶ». Ἐν Ὀδυσσεΐας Υ', 348 ἀπαντᾷ «αἱμοφόρυκτα δὲ δὴ κρέε' ἥσθιον». Ποιούμενος δὲ περὶ αὐτοῦ λόγον ὁ Εὐστάθιος γράφει (σελ. 1895,35) «Αἱμοφόρυκτα δὲ κρέα τὰ αἱμοβαρῇ, ὅποια καὶ τὰ ὠμά. Συγκέκοπται δὲ ἡ λέξις ἐκ τοῦ αἱματοφόρυκτα· ἄλλως γὰρ παρὰ τὸ κῆμα αἱμαφόρυκτα ὀφείλεν εἶναι. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ αἱμόρρευτον καὶ τὸ αἱμοβαρές καὶ αἰ παρὰ τῷ Λυκόφρονι αἱμόφυρτοι μάχαι». Κακῶς παρὰ τῷ Ἡσυχίῳ εἶνε γεγραμμένον «Αἱμοποί· αἱματώδεις». Πρβ. Σουῖδ. «Αἱωποὺς· αἱματοχαρεῖς· ἃ πάρος αἱωποὺς ἐστυφέλιξε λύκους» καὶ Σίξτ. Ἐμπειρ. σελ. 12,7 καὶ σελ. 68,18. Ἐν τοῖς τοῦ Πορφυρίου παρὰ Στοβ. Ἐκλ. Α', 53 ἔκειτο ἄλλοτε «τῆς ἐξ αἱματοποσίας τῶν θνητῶν ταῖς ψυχαῖς γιγνομένης γνωρίσεως.» Ἀλλ' ὑπὸ τοῦ Γαισφόρδου καὶ τοῦ Μεινεχίου καὶ ἄλλων παραλήφθη ἡ γραφὴ αἱμοποσίας. Κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Γαισφόρδου (σελ. 438) τρία μὲν ἀντίγραφα ἔχουσιν αἱμοποσίας, ἐν δ' αἱμοποσίας (Πρβ. καὶ Λοβέκκιον Παραλειπομ. σελ. 49). Ἐν τῷ περὶ Ἐπιρρημάτων συγγράμματι Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀλεξανδρέως μνημονεύεται τύπος αἱμηπότης σελ. 602,24 «Ἴωνες δὲ καὶ τοὺς ὀρκιοτόμους (καὶ ὀρκιοφόρους, ὀρκιητόμους καὶ) ὀρκιηφόρους φασὶ καὶ τοὺς αἱμοπότας αἱμηπότας». Σημειωτέον δ' ὅτι φέρεται καὶ ἐπίθετον αἱμηρός (αἱμ-ηρός, αἱματ-ηρός). Ἀνδρόμαχ. παρὰ Γαλ. Τόμ. ΙΔ', σελ. 33 «οὐδὲ μὲν αἱμηρῶν ἔλκεα κανθαρίδων». Μανέθ. Α', 338 «αἱμηρῆσι γυναῖξί». Στέφανος ὁ Βυζάντιος γράφει σελ. 273,11 «Ἐκαλεῖτο (ἢ Ἐπίδαυρος) καὶ Μελισσία καὶ Αἱμηρά διὰ τὸ συνεχῶς αἱμάσσεσθαι τὸν βωμὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ὑπὸ τῶν θυσιῶν». Ὁ Σχόπτος ὑπέλαβεν ὅτι τὸ Αἱμηρά εἶνε πλημμελὲς ἀνάγνωσις τοῦ Αἱμηρά.

ἄρμαμαξα. Ἐκ τοῦ ἄρμα καὶ ἄμαξα συνέστηκε τὸ ἄρμο-ἄμαξα, ἐξ οὗ ἐγένετο τὸ ἄρμαμαξα. Πρβ. *Ξιφομάχαιρα*, *δορυδρέπανον*, κτλ., περὶ ὧν ἀλλαγῶν. Παρὰ τῷ Ἡροδότῳ ἀπαντᾷ βιβλ. Ζ', 41 «μετεκβαίνεσκε ὅπως μιν λόγος αἰρέοι ἐκ τοῦ ἄρματος ἐς ἄρμαμαξάν» καὶ βιβλ. Θ', 76 «καταβάσα ἐκ τῆς ἄρμαμαξῆς ἐχώρει ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους». Εἶπε δὲ καὶ ὁ Ἀριστοφάνης «ἐρ' ἄρμαμαξῶν μαλκκῶς κατακείμενοι» (*Λακκον.* 70). Πολλάκις γίνεται χρῆσις τοῦ προκειμένου ὀνόματος ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ Ξενοφῶντος, μεταβάλλεται δ' ὑπὸ τοῦ Κοθήτου καὶ τὸ ἐν Ἀναβάσει βιβλ. Β', β', 13 «ἐρ' ἄμαξῆς πορευόμενος» εἰς τὸ ἄρμαμαξῆς (*Ξενοφ. Αναβ.* σελ. VII ἐκδ. γ'). Ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ εὐρέθη καὶ τὸ ὄνομα ἄρμελάτης καὶ ἄρμελατήρ, *Συλλ. Ἐπιγρ. Ἑλλ. Οὐελκ.* 212 «ἄρμελάταο θεοῖο» καὶ *Ἐπιγρ. Ἑλλην. Κκιθήλ.* 618,1 «φαεσφόρον ἄρμελατῆρα». Νομίζει δ' ὁ Λοβέκκιος (*Παραλειπομ.* σελ. 49) ὅτι καὶ τὸ κύριον ὄνομα Ἀρμόδικος ἐκ τοῦ ἄρμα εἶνε συντεθειμένον. Πρβ. καὶ Ἀρμοκύδης. Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν τοῖς εἰς Ὀδύσσειαν Σχολίοις φέρεται οὐ μόνον ἈρμΟθήης (σελ. 683,7) ἀλλὰ καὶ ἈρμΑθήη (σελ. 688,12), ὅπερ πλημμελές. Ἴδε καὶ Κοιχλῶν *Κοῦρτ. Σμυρν.* σελ. 10.

γραμμαδοδιδασκαλίδης. Ἐν τοῖς Δειπνοσοφιστικαῖς τοῦ Ἀθηναίου σελ. 588 β' κεῖται «ἔθεν αὐτὸν (τὸν Ἐπίκουρον) καὶ ὁ Τίμων φησὶ γραμμαδοδιδασκαλίδην ἀνιχωρότατον ζώοντων». Ἀλλὰ παρὰ Διογένηι τῷ Λαερτίῳ βιβλ. Ι', 3 εἶνε γεγραμμένον γραμμΟδοδιδασκαλίδην, ὅπερ ἐνεκρίθη ὑπὸ τε τοῦ Λοβεκκίου (*Φρον.* σελ. 669) καὶ τοῦ Μεινεκίου (*Ἀθην. Τόμ. Δ'*, σελ. 276) καὶ τοῦ Μουλλαχίου (*Ἀποσπ. Φιλοσ. Τόμ. Α'*, σελ. 94) καὶ ἄλλων (Ἴδε καὶ Μεινῆρον *Κοῦρτ. Μελετ.* Τόμ. Ε', σελ. 65). Ὁ Ὑβνηρος ἐν τῇ ἐκδόσει Διογένηος τοῦ Λαερτίου Τόμ. Β', σελ. 439 προὔτιμήσει τὴν γράφην γραμμαδοδιδασκαλίδην. Πρακτικώτερον δ' ὅτι καὶ ἐν τῇ Παλατίνῃ Ἀνθολογίᾳ τ', 63 φέρεται γραμματόκω ἀντὶ τοῦ γραμμοτόκω. Εἶνε δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ τοῦ γραμμῆ, οὐχὶ ἐκ τοῦ γράμμα σύνθετον (Ἴδε Λοβέκκιον *Φρον.* σελ. 669). Πρβ. γραμμοποικίλος καὶ γραμμοειδής. Εὐρέθη δὲ κακῶς γεγραμμένον γραμματοειδής ἀντὶ τοῦ γραμμοειδής καὶ γραμματοειδῶς ἀντὶ τοῦ γραμμοειδῶς.

δερμόπτερος. Ἀριστοτ. Ζῴ. Ἱστορ. Α', α', 9 καὶ ε', 4. Πρβ. καὶ Σουῖδ. λ. δερμόπτερα ζῶα. Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ τὸ δερμηστής ὑπελήφθη ὑπὸ τινων σύνθετον ἐκ τοῦ δέρμα. Ἴδε Ἀρποκρῆτ. σελ. 88,8 Δινδ. Ἀλλὰ περὶ τοῦ ὀνόματος τούτου, ὡς καὶ περὶ τοῦ ὠμηστής καὶ τοῦ ἀλφηστής, θὰ γράψωμεν τὰ δέοντα ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

κερμοδότης. Νόνν. Μετχθ. τοῦ κατὰ Ἰωάνν. Εὐαγγ. Β', 75 «ἐξόμενον δὲ κερμοδότην χορὸν εὗρε φιλοπλούτοιο τραπέζης.»

κυμοδέγμων, κυμόκτυπος. Πρβ. καὶ Κυμοδόκη, Κυμοθήη, Κυμοπόλεια (Ἴδε Λοβέκκιον *Φρον.* σελ. 668). Ἐλέχθη δὲ καὶ κυμοτόκος καὶ

κυμοτόμος. Ἐν τοῖς τοῦ Ἡρωδιανοῦ Τόμ. Α', σελ. 46,4 Λέντζ. κεῖται «κυματοπλήξ καὶ κυμοπλήξ». Πρβ. καὶ σελ. 46,11 : κυμορρώξ.

μνημοθέσιον. Ἴδε Θησ. Ἑρρ. Στεφ. λ. μνημονεῖον.

παμῶχος. Ἡσύχ. «Πάμωχος : ὁ κύριος. Ἰταλοί.» Ἡ ὕγιες ἔχουσα ἐκφορὰ εἶνε παμῶχος=παμοῦχος. Ἐκ τοῦ ὀνόματος τούτου παρήχθη τὸ ῥῆμα παμωχῶ, οἷον Ἡρακλ. Πίν. Α', 168 «Γὰ Φιντίας ὁ Κρατίνω παμωχεῖ» καὶ Α', 14 «τὸν Κωνέας ὁ Δίωνος ἐπαμώχη». Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου μνημονεύεται μετοχὴ κακῶς διὰ διττοῦ ΜΜ προενηνεγμένη «Παμωχιῶν : κεκτημένος». Ὁ μακαρίτης Οἰκονομίδης ἐν Ἑποικίαις Λοκρῶν Γράμμασι (σελ. 123) ἔγραψε μὲν πάμωχος, οὐδὲν περὶ τῆς ἐσφαλμένης τονώσεως σημειωσάμενος, μετέβαλε δὲ τὸ παμωχιῶν εἰς τὸ παμωχῶν. Ἀλλ', ὡς πρὸ πολλοῦ πειρητήρησεν ὁ Κοΐνιος (Γρηγ. Κορ. σελ. 229 Σχαιφ.), τὸ παμωχιῶν εἶνε Δωρικὸς σχηματισμὸς ἀντὶ τοῦ παμωχέων. Ὁρθότερον δ' ἔχει ὁ παροξύτονος τύπος παμωχίων. Πρβ. ἀδικίων=ἀδικέων, ἐπαινῶ=ἐπαινέω, δοκίει=δοκέει, κτλ., περὶ ὧν ἀκριβῶς ἐτέρωθι (Ἴδε Ἀρήνσιον περὶ Διαλ. Δωρ. σελ. 207 καὶ 209 καὶ Βλαυδήσιον Ἀριστοφ. Αυσ. σελ. 33 καὶ 137). Ὁ Κόβητος γράφει ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ (Τόμ. Α', σελ. 272 κέξ.) παμωχιῶ καὶ παμωχιῶν, κελεύει δ' ἐν τῇ Μνημοσύνῃ (1878, σελ. 171) ν' ἀναγνωσθῇ ἐν τῇ γνωστῇ Λακωνικῇ ἐπιστολῇ «ἀποριῶμες ὅ τι χρὴ δρῇν», ὡς καὶ ὁ Βηλκενάριος ἡξίου ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀδωνιαζουσῶν (σελ. 261 α'). Ἀλλ' ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς τοῦ Ξενοφῶντος κατὰ τε τὴν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν ἐκδοσιν τοῦ Κοβήτου κεῖται «ἀπορίομες τί χρὴ δρῇν». Γελοιότατον εἶνε τὸ ὑπὸ Σκαρλάτου τοῦ Βυζαντίου γεγραμμένον ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης σελ. 977 «Παμωχέω καὶ (Λακων.) ΠαμΟχιάω—ῶ, **Μ. αῶ**. Δ. ἔχω κατὰστασιν, κτήματα.» Παρατηρητέον δ' ὅτι τὸ παρ' Ἡροδότῳ ἀπαντῶν βιβλ. γ', 57 «πατρούχου δὲ περθένου πέρι κτέ.» ὑπελήφθη ὑπὸ τοῦ Κοβήτου ἡμικρτημένη γραφὴ τοῦ παμούχου (Λογ. Ἑρμ. Τόμ. Α', σελ. 272 καὶ Μνημοσ. 1875, σελ. 228 καὶ 1884, σελ. 157). Ἀλλ' οὐχὶ ἀπίθανον φαίνεται ὅτι τοῦ τύπου πατρώχου χρήσις ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου ἐγένετο (Ἴδε Ἐρουερδῆνα Μνημοσ. 1885, σελ. 73). Ἐν τῇ τοῦ Κουμανούδου Συναγωγῇ κεῖται σελ. 263 «πατροιῶκος, ὅ (=πατροιῶχος, πατρωῶχος, πατροῦχος, δηλ. ἐπίκληρος κόρη) ΕΠΙΓΡ. Γόρτυνος Κρήτης IG. ant. 475». Πολλὰ παραδείγματα τοῦ ὑπὸ τοῦ Κουμανούδου μνημονευομένου ὀνόματος ἀπαντῶσιν ἐν τῇ νεωστὶ ἐκδοθείσῃ ἐπιγραφῇ τῆς Γόρτυνος. Ἴδε Die Inschrift von Gortyn Bearbeitet von Baunack σελ. 161. Ἐν σελ. 69 εἶνε γεγραμμένον «πατροῖδκος—Attisch würde diese Form πατρωῦχος heissen, überliefert ist πατροῦχος».

πνευμόμαλον. Γαλην. Τόμ. ΙΘ', σελ. 445. Ἴσως ἐγγραφὴ ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ πνευματόμαλον. Πρβ. Τόμ. ΙΔ', σελ. 786.

θύμουλκω (τουτέστι: ῥύματι ἢ ῥύμασιν ἔλκω). Τὸ ῥῆμα τοῦτο εὐρέως παρὰ τῷ Πολυδίῳ καὶ ἄλλοις μεταγενεστέροις.

σαγμοσέλλιον. Νικηφ. Φωκ. σελ. 226, 16.

σημόθετος. Ἀνθολ. Παλ. τ. 5, 295 «ἔργμα τελείας σαμοθέτω». Ὁ Λοβέκκιος ἀνέγνω (Παραλειπομ. σελ. 313) «ἔργμα τε λείας σαμοθέτω (σημοθέτου)», ὅπερ ἐνέκρινε καὶ ὁ Ἐκκῆρος (Comment. Crit. de Anthol. Gr. Τόμ. Α', σελ. 257). Ἀλλ' ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Ζ', σελ. 192 Περ. εἶνε γεγραμμένον «ἔργμα πορείας σαμοθέτω».

σπερμολόγος, σπερμοφόρος, σπερμοφυής, κτλ. Περ' Ἡτυχίῳ κεῖται «Φαβοτύπου: εἶδος ἱέρχκος καὶ περιστερῆς ἀγρίας σπερμοφάγου». Πρβ. σπερμ-εἶος καὶ σπερματ-ώδης, σπερμαίνω (ἀποσπερμαίνω) καὶ σπερματίζω (ἀποσπερματίζω, ἐκσπερματίζω) καὶ σπερματοῦμαι (ἐκσπερματοῦμαι). Σημειωτέον δ' ὅτι παρὰ τῷ Θεοφράστῳ Φωτ. Ἱστορ. Γ', ιη', 8 διττῇ φέρεται γραφή, «ὁ δὲ κιττός, ὅταν ἄρχηται σπερμονχεῖν, μετέωρον ἔχει καὶ ὀρθὸν τὸν βλαστόν» καὶ αὐτὰν ἄρχηται σπερμοῦσθαι» (Ἰδε Σνείδηρον Θεοφρ. Τόμ. Γ', σελ. 267). Προκριτέα δὲ πάντως εἶνε ἡ γραφή σπερμονχεῖν.

στομαλγία, στόμαργος, κτλ. Πολυδεύκ. Β', 101 «Στομοδόκον δὲ τὸν στωμύλον καὶ λάλον Φερεκράτης—Ἐξήκει δὲ που Πλάτων καὶ στομαλεῖν». Πρβ. καὶ Ἡσύχ. «Στομοδόκον: στωμύλον». Ἀλλ' ὁ Κόκκιος ἰσχυρίζεται (Κωμ. Ἀποσπ. Τόμ. Α', σελ. 207) ὅτι ὑπὸ τοῦ Φερεκράτους ἐγράφη στομοκόπον.

σωμασκάω. Πολυδεύκ. Ζ', 17 «Τέχναι δ' ἐπ' ἀνθρώποις παιδοτρέβει καὶ γυμνασται καὶ οἱ σωμασκοῦντες τάττεται μὲν ἡ κλήσις ἐπὶ τῶν ἀσκουμένων, οὐδὲν δ' ἂν αὐτὴν κωλύοι καπὶ τῶν ἀσκούντων τετάχθαι.» Ἐλέχθη δ' ἐν τῷ περηκμακότη: ἐλληνιστῷ καὶ σωμαραστής καὶ σωμαραστήα. Ἐν τῷ ὑπὸ Σκαρλάτου τοῦ Βυζαντίου συντεταγμένῳ Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης σελ. 1384 φέρεται «Σωμαλειπτέω-ω, Μ. ἦσω. Ἀλείρω τὸ σῶμα μου καθὼς οἱ ἀθληταί, γυμνάζομαι» (Πρβ. καὶ Γαζῆ Λεξ. τῆς Ἑλλ. Γλ. Τόμ. Γ', σελ. 224). Ἐν τῇ ὑπὸ Οὐεσσαλιγγίου γενομένῃ ἐκδόσει Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου Τόμ. Β', σελ. 513 ἀναγινώσκεται κατὰ τὴν ὑφήγησιν τοῦ Ῥοδομανοῦ «καθάπερ καὶ ἀθλητῆς ἀγαθὸς πολὺν χρόνον σωμαλειπτήσας ἐπὶ τὸν ἀγῶνα καταντᾷ κτέ.» ἀντὶ τοῦ χειμαλειπτήσας. Ἀλλ' ἡ ὀρθὴ γραφή εἶνε χειραλειπτήσας. Σουΐδ. «Χειραλειπτήσας: Φάδιος δικτάτωρ καθάπερ ἀθλητῆς ἀγαθὸς πολὺν χειραλειπτήσας χρόνον ἐπὶ τὸν ἀγῶνα κατήντα. Ἀντὶ τοῦ ἀσκήσας τὴν χεῖρα.»

τερμυδρομῶ. Μανέθ. Δ', 520 «Μήνης τετελειμένα τερμυδρομούσης». Πρβ. τέρμιος (τερμιόεις): ἔτι δὲ τερμάζω καὶ τερματίζω καὶ τερματόω.

χαρμόφρων. Ἡσύχ. «Χαρμόφρων: ὁ Ἐρμῆς». Ἀποκατέστησε δ' ὁ Στίφνης τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ ἐν τῷ εἰς Ἑρμῆν Ὀμηρικῷ Ὑμνῷ στίχ. 127

«*Ἑρμῆς χαρμόφρων εἰρύσατο πῖονα ἔργα*» ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις *χαρμοφέρων ἢ χάρμα φέρων*. Πρβ. καὶ *Χαρμόλαος-Χαρμόλαος*.

χειμόσπορος καὶ χειμοσποροῦμαι, χειμοφυῶ, χειμοθνής, χειμασκῶ. Ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ τοῦ Πολυδεύκους φέρεται βιβλ. Ζ', 61 «τὸ μέντοι χειμερινὸν ἱμάτιον χείμαστρον ἂν λέγοις καὶ χλαῖναν δὲ παχεῖαν, ἣν *χειμάμυναν* μὲν Αἰσχύλος, Ὅμηρος δὲ ἀλεξάνεμον κέκληκεν». Πρβ. καὶ Ἡσύχ. «*Χειμάμυναν* : ἣν Ὅμηρος ἀλεξάνεμον λέγει» καὶ Εὐστάθ. σελ. 1490,13 καὶ σελ. 1767,42. Πλημελὲς φαίνεται τὸ ἐν Βαχμ. Ἀνεκδ. Τόμ. Α', σελ. 415,5 κείμενον «*Χειμάμυνα* παρὰ Σοφοκλεῖ ἢ παρ' Ὀμήρῳ ἀλεξάνεμος».

Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουῖδα λέγεται «*Μορειφορῶ* : ἐν ἱμάτιον φορῶ». Γράφει δὲ καὶ ὁ Ζωναρῆς σελ. 1373 «*Μονηφορῶ* ἐν φορῶ, *μορειφορῶ* δὲ δίφθογγον ἀπὸ τοῦ μόνον καὶ τοῦ εἶμα». Ὁ Δινδόρφιος ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου νομίζει ὅτι ἀμφοτέρω τῶν ῥήματα ταῦτα εἶνε τῶν γραμματικῶν πλάσματα προελθόντα ἐκ τοῦ *μορειμονῶ*.

Ὁ Λοβέκκιος ἐν τοῖς Παραλειπομένοις (σελ. 49) μνημονεύει ὄνομα *ρομισμοθήκη* ἐκ τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Φωτίου. Ὁ κωδιξ τοῦ Φωτίου ἔχει «*Λίτρα* : τὴν *ρομιμοδόκην* καλοῦσι, τὴν δὲ αὐτὴν καὶ *λιτροδόκην* καλοῦσι». Πρβ. καὶ Ἡσύχ. «*Λιτρίς* : πυξὶς *σαματοδόχος*». Ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ (1859, σελ. 32) ἀνέγνω *ρομισματοδόκην* καὶ *ρομισματοδόχος*. Ἀλλ' ἡμεῖς οὐδαμῶς ἀμφισβῆστομεν ὅτι ὁ μὲν Ἡσύχιος ἔγραψε «*Λιτρίς* : πυξὶς *σμηματοδόχος*», ὁ δὲ Φώτιος «*Λιτρίδα* : τὴν *σμηματοδόκην* καλοῦσι». Ὁ τύπος *σμηματοδόχος* εἶνε μὲν ἀδοκίμως ἐσχηματισμένος, ἀλλ' ἥκιστ' ἀνάρμοστος τῷ στόματι τοῦ Ἡσυχίου φαίνεται. Ἐν ἄλλῳ τόπῳ τοῦ Ἡσυχίου κεῖται «*Ῥύμμα* : σμῆμα καὶ ἡ *σμηματοδοκίς*, *σμηματοθήκη*» (Πρβ. Λοβέκκιον *Προλεγομ.* σελ. 459). Τὸ ὄνομα *λιτρίς* ἐκ τοῦ *λίτρον* ἦτοι νίτρον παρὰχθέν ἐσήμαινε τὴν *λιτροδόκην* ἢ γὰρ τὴν *σμηματοθήκην*. Πρβ. ὁξίς.

Σημειωτέον δ' ὅτι ἐνίοτε ὅλως ἀμετάβλητος φαίνεται ὁ τύπος τῆς ὀνομαστικῆς ἢ αἰτιατικῆς ἐν τῇ συνθέτῳ λέξει, οἷον

ὀνομακλήδην, ἐξονομακλήδην, ὀνομακλήτωρ, ὀνομάκλυτος. Πρβ. καὶ Ὀνομάκριτος. Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Β', σελ. 233,22 «*Ὀνομάκλυτος*, ὡς *τοξόκλυτος*. Οὕτως δὲ καὶ Ἀρίσταρχος. Ἐν μέντοι τῇ Ὀδυσσεΐᾳ κατὰ παράθεσιν ἀναγνωστέον ἐμοὶ δ' ὄνομα *κλυτὸν Αἴθων*». Πρβ. καὶ Τόμ. Α', σελ. 345,25 «*Δουρὶ κλυτόν* : Τὸ *κλυτός*, εἰ πτωτικὸν κατάρχῃ ἐν συνθέσει, βαρύτονόν ἐστι *τοξόκλυτος*, *ὀνομάκλυτος*· εἰ δὲ ἄπτωτον, ρυλάσσει τὸν αὐτὸν τόνον· *περικλυτός, ἀγκυκλυτός*—Τὸ μὲν οὖν *δουρὶ κλυτός* ἐν παρθέσει ἐστίν». Ἴδε Λοβέκκιον *Φρον.* σελ. 668 καὶ *Λαρώχην Homer. Testkr.* σελ. 311. Ὅτι τὸ *περικλυτός* ἐξεφέρετο ὁζυτόνως παρετηρήθη καὶ ὑπ' Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀλεξανδρέως περὶ Συντάξ. σελ. 310,19.

χειμάρρος—χειμάρρους. Περὶ τῆς ἐκφορᾶς *χειμάρρος* θὰ εἴπωμεν τὰ δέοντα ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

ἀρματροχία-ἀρματροχιή. Ὁ Λοβέκκιος γράφει *ἀρματροχία* καὶ *ἀματροχία* (*Γραμματ. Βουτυμ. Τόμ. Β'*, σελ. 424 καὶ *Στοιχ. Τόμ. Α'*, σελ. 365. Πρβ. καὶ Βαλκενάριον *Ἀρμων. σελ. 11*). Ἀλλ' ἐν τοῖς εἰς *Ἰλιάδα* Σχολίοις *Τόμ. Β'*, σελ. 261,31 λέγεται «*Ἀματροχιάς*: δασέως τὴν ἄρχουσάν. Ὁξύνεται δὲ ὁμοίως τῷ *φουταλιάς*». Πρβ. καὶ *Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 79,35*. Ἰδε Κοιχλῶν *Κοιχτ. Συμφρ. σελ. 248* καὶ Λέντζιον *Ἡρωδ. Τόμ. Β'*, σελ. 474. Ἀν' ἔχῃ ὀγιῶς τὸ ὀξύτονον *ἀρματροχιά*, ἐπάναγκες εἶνε νὰ γραφῇ καὶ *ἀμαξοτροχιά*.

αἵμακουρία. Πίνδαρ. *Ὀλ. Α'*, 90 «ἐν αἵμακουρίαις ἀγλακῆσι μέμικται». Πλούτ. *Ἀριστ. ΚΑ'*, 5 «παρὰ κλεῖ—ἐπὶ τὸ δεῖπνον καὶ τὴν αἵμακουρίαν».

στομαλίμνη καὶ *στομάλιμνον*, *στομακάκη* (*Στράβ. σελ. 781*. Πρβ. *ποδοκάκη*). Ὁ τύπος *στομΟκάκη* φαίνεται ἀνυπόστατος (Ἰδε Λοβέκκιον *Συμφρ. σελ. 668*).

Περὶ τῆς γενέσεως τῆς τοιαύτης ἐκφορᾶς ποιεῖται λόγος ὁ ἡμέτερος Τσερέπης ἐν τοῖς *Συνέτοις* τῆς *Ἑλληνικῆς Γλώσσης* σελ. 135 κέξ. Πρβ. Μευῆρον *Κοιχτ. Μελετ. Τόμ. Ε'*, σελ. 64 καὶ *Γραμματ. σελ. 21* καὶ Βρουγμάνον *Μορφολ. Τόμ. Β'*, σελ. 221 καὶ 255 καὶ *Γραμματ. σελ. 70*.

Σημειωτέον δ' ὅτι ὑπὸ τε παλαιῶν καὶ νέων γραμματικῶν νομιζέται ὅτι καὶ τὸ *γαλαθηνός* συνέστηκε ἐκ τοῦ *γάλα* θῆσθαι (Ἰδε Λοβέκκιον *Προλεγομ. σελ. 193* καὶ *Στοιχ. Τόμ. Α'*, σελ. 365. Πρβ. καὶ Λέξ. Ὀμηρ. *Ἑβελ. Τόμ. Α'*, σελ. 243).

Καλὸν δὲ πῶς ἡμῖν φαίνεται νὰ γράψωσιν τινεὶ περὶ τῶν ὀνομάτων *ἀρματροχία* καὶ *ἀματροχία*. Ὁ Ἀμμόνιος λέγει ἐν τῷ περὶ Ὀμοίων καὶ Διαφόρων Λέξεων σελ. 12 «*Ἀματροχία* καὶ *ἀρματροχία* διαφέρει. *Ἀματροχία* μὲν γὰρ ἐστὶν ἡ ταυτοσυνδρομὴ (γρ. ἡ εἰς ταὐτὸ συνδρομὴ) τῶν ὀρμάτων τῇ ῥ' εἶχεν Μενέλαος *ἀματροχιάς* ἀλκείνων· *ἀρματροχία* δὲ ὁ τύπος καὶ ἡ ἐγγάραις τοῦ τροχοῦ ἢ ἐπὶ τῆς γῆς· οὐδέ τι πολλὴ γίνετ' ἐπισώτρων *ἀρματροχιή* κατόπισθεν ἐν λεπτῇ κονίῃ». Φέρεται δὲ καὶ ἐν τῷ Ὀμηρικῷ Λεξικῷ Ἀπολλωνίου τοῦ σοφιστοῦ σελ. 28,1 «*Ἀματροχιάς*: τὰς συνεμπτώσεις τῶν τροχῶν» καὶ σελ. 43, 15 «*Ἀρματροχιή*: ἡ ἀπὸ τῶν τροχῶν ἐντρησις καὶ ἐγγάραις τοῦ ἐδάφους» καὶ ἐν ταῖς εἰς Ὀμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου σελ. 1309,10 «*Ἀματροχιαὶ* δὲ αἱ ὁμοδρομίαι ἢ μᾶλλον αἱ ὁμοῦ συμβολαὶ τῶν τροχῶν, εἰπεῖν δὲ καὶ κατὰ τοὺς παλαιούς αἱ εἰς ταὐτὸ σύνοδοι τῶν τροχῶν» καὶ σελ. 1313,12 «*Ἀρματροχία* γὰρ ἄλλο ἐστὶ πρὸς τὴν *ἀματροχίαν*· ἐκείνη μὲν γὰρ τί δηλοῖ προεῖρηται, αὕτη δὲ ἔχνος δηλοῖ τροχῶν ἔρματος». Πρβ. καὶ *Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 79,36* καὶ σελ. 145,14. Ἡ προφανὴς αὕτη διαφορὰ τῶν λέξεων *ἀματροχία* καὶ *ἀρματροχία*, ἥτις τρανῶς καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν φωνῶν

μηνύεται, ἔλαθε τὸν ποιητὴν Καλλίμαχον κατὰ τὸν Πορφύριον λέγοντα ὅτι ἐγένετο ὑπ' αὐτοῦ χρῆσις τοῦ ἁματροχία ἀντὶ τοῦ ἄρματροχία. Τάδε γράφει ὁ Πορφύριος ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς Ζητήμασι σελ. 263 Σραδ. «Οὐ δεῖ δυσχεραίνειν εἰ τῶν νῦν παιδευτῶν (εὐπαιδευτῶν Κόβ.) τοὺς πολλοὺς λανθάνει τινὰ τῶν Ὀμηρικῶν, ὅπου καὶ τὸν δοκοῦντα εἶναι ἀκριβέστατον καὶ πολυγράμματον Καλλίμαχον ἔλαθεν ἡ διαφορὰ τῆς ἁματροχίας, ἣν ἔχει πρὸς τὴν χωρὶς τοῦ P λεγομένην ἁματροχίαν. Ἔστι δὲ ἁματροχία τὸ ἄμα τρέχειν καὶ μὴ ἀπολείπεσθαι, οἷον ὁμοδρομία τις οὔσα· τροχους γὰρ τοὺς δρόμους ἔλεγον· ἁματροχία δὲ τῶν τροχῶν τὸ ἔχνος. Ἀμφω δὲ παρ' Ὀμήρῳ κεῖται τὰς δυνάμεις αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ ἐξηγησαμένου— Ἀγνοήσας δὲ τὰυτὰ ὁ Καλλίμαχος φησιν· ἀλλὰ θεόντων ὡς ἀνέμων, οὐδεὶς εἶδεν ἁματροχίας. Βούλεται μὲν γὰρ εἰπεῖν ὡς οὐδεὶς εἶδεν ἔχνος διὰ τὸ θεῖν ὡς ἀνέμους· ἁματροχίαι δὲ οὐ δηλοῦσι τὰ ἔχνη τῶν θεόντων ἁρμάτων, ἀλλ' αἱ μετὰ τοῦ P λεγόμεναι ἁματροχίαι». Πρβ. καὶ Ἐτυμ. Μέγ. σελ 79, 32 «Ἀματροχία· παρ' Ὀμήρῳ ἡ τῶν τροχῶν σύγκρουσις, παρὰ τοῖς νεωτέροις δὲ ὁ τῶν τροχῶν ἐν γῇ τύπος» καὶ Ἡσύχ. «Ἀματροχίαι· αἱ τῶν τροχῶν ἐν τῇ γῇ ἀποχαράξεις» καὶ «Ἀματροχίας· τὰς χαράξεις τῶν τροχῶν καὶ ὁμοδρομίας» καὶ Σουΐδ. «Ἀματροχία· ἡ ἁματροχία». Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι καὶ ὁ Νίκανδρος εἶπεν ἐν τοῖς Θηριακοῖς στίχ. 263 «ἐν δ' ἀμάθοισιν ἢ καὶ ἁματροχιῇσι κατὰ στίβον ἐνδυκὲς αὖει», εἰς ὃ φέρεται τὸ σχόλιον τόδε· «Ἀματροχιῇσιν· ἀντὶ τοῦ ἁματροχιαῖς· λέγει γὰρ ταῖς χαράξεσι τοῦ τροχοῦ ταῖς γενομέναις εἰς τὴν γῆν». Ἀναγκαστὸν ἔτι νομίζομεν νὰ δηλωθῇ ὅτι παρὰ τῷ Πολυδεύκει βιβλ. Ζ', 116 κατὰ μὲν τὴν Δινδορφίειον ἐκδοσιν ἀναγινώσκεται «τὰ δὲ ἔχνη τῶν τροχῶν, ἃ Ὀμηρος ἁματοτροχίας εἶρηκε, Καλλίας ἐν Κύκλωφιν ἁμαξοτροχίας λέγει», κατὰ δὲ τὴν Βεκκέρειον «ἃ Ὀμηρος ἁματροχίας εἶρηκεν». Ὁ Μεινέκιος νομίζει (Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Β', σελ. 738) ὅτι συνεχύθησαν ὑπὸ τοῦ Πολυδεύκου τὰ τῆς Ὀμηρικῆς χρήσεως. Ἀλλ' ἴσως ἐγράφη ὑπ' αὐτοῦ ἁματροχίας, ὡς κεῖται ἐν κώδιξι (Πρβ. Πολυδεύκ. Τόμ. Ε', σελ. 395 Δινδ.). Παρὰ Λουκιανῷ Δημοσθ. Ἐγκ. 23 ἔχουσι τὰντίγραφα «ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἁματοτροχίας» καὶ ἁματροχίας καὶ μετ' ὀλίγα «τὰς ἁματοτροχίας ἀλεείνων» καὶ ἁματροχίας. Ἐν τῷ πρώτῳ χωρίῳ ἐγκριτέον τὴν γραφὴν ἁματροχίας, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἀναγνωστέον ἁματροχίας (Ἴδε Κόβητον Var. Lect. σελ. 213). Τρεπτέον δ' ἴσως καὶ τὸ παρ' Αἰλιανῷ περὶ Ζῴ. Β', 37 ἁματοτροχίαν εἰς τὸ ἁματροχίαν. Ἐν τέλει παρατηροῦμεν ὅτι ὁ Μεινέκιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Καλλιμάχου (σελ. 153) ὁκνῶν νὰ πεισθῇ ὅτι ἐλάνθανε τὸν Καλλίμαχον ἡ διαφορὰ τῶν λέξεων ἁματροχία καὶ ἁματροχία ἀποφαίνεται ὅτι τὸ ἁματροχία συνετέθη ἐξ ἀπηρχαιωμένου ὀνόματος ἅμα ἢ ἄμα ἰσοδυναμοῦντος τῷ ἄρμα. Τὴν γνώμην τοῦ Μεινέκιου ἀστειότατα διεχλεύασεν ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ (1861, σελ.

400). Ὁ Ὅθ. Σνείδηρος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Καλλιμαχείων, (Τόμ. Β', σελ. 404) δοξάζει ὅτι δύναται οὐχὶ ἀτόπως ἡ ῥῆσις τοῦ Καλλιμάχου νὰ νοηθῇ ὡδὲ πως· «ἀλλὰ θεόντων (τῶν ἀρμάτων) ὡς ἀνέμων (ὁμοίως τοῖς ἀνέμοις, οὕτω ταχέως ὡς οἱ ἀνεμοὶ) οὐδεὶς εἶδεν ἐν τῷ δρόμῳ συγκρουμένους τοὺς τροχοὺς». Καὶ ἀπαλλάττει μὲν ἡ ἐκδοχὴ αὕτη τὸν Κυρηναῖον ποιητὴν τῆς ὑπὸ τοῦ Πορφύριου γενομένης μομφῆς, ἀλλὰ δυσπαραδέκτος φαίνεται. Οὐδυνῶς ἡμεῖς ἀμφισβάλλομεν ὅτι, ὡς ὁ Νίκανδρος κακὴν χρῆσιν τοῦ ὀνόματος ἀματροχιαί ἐποιήσκητο, οὕτω καὶ ὁ Καλλιμάχος, ὅστις ὑπῆρξε μὲν πολυμαθέστατος, περὶ πολλὰ δ' ὁμῶς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐσφάλη.

Τῆς δευτέρως ἐκφορᾶς ἔχομεν νὰ καταλέξωμεν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς καθόλου γλώσσης τὰ παραδείγματα τὰδε.

ἀγαλματοποιός. Πολυδεύκ. Α', 12 «ταὺς δὲ ἐπὶ τοῖς ἀγάλμασι χειροτέχνους οὐκ ἀγαλματοποιούς μόνον οὐδ' ἀγαλματουργοὺς ἀλλὰ καὶ θεοποιούς καὶ θεοπλάστας—ὥσπερ τὴν τέχνην ἀγαλματοποιίαν καὶ ἀγαλματοουργίαν καὶ ἀγαλματοποιικὴν καὶ θεοποιητικὴν καὶ ἀγαλματοουργικὴν». Περὶ τῶν εἰς ποιός καὶ εργός (ουργός) ὀνομάτων θὰ γράψωμεν τὰ δέοντα ἄλλαχοῦ. Ἐλέχθη δὲ καὶ ἀγαλματοφόρος, ὅθεν τὸ ἀγαλματοφορῶ καὶ ἀγαλματογράφος.

αἵματολοιχός, αἵματοπώτης, αἵματοσταγής, αἵματοπός, κτλ. Παρ' Αἰσχύλῳ Ἐπτ. 419 ἀπεντᾶ «αἵματ' ἠφόρους μόρους». Πρβ. αἵμ' ἠπότης. Ἐν ταῖς Χοηφόροις στίχ. 842 ὁρθῶς ἔγραψεν ὁ Στανλήϊος «γένοιτ' ἂν αἵματοσταγὲς φόνω» ἀντὶ τοῦ δειματοσταγὲς (δειματοσταγ' ἐς). Α=Δ καὶ Ι=ΕΙ

ἀρματοόκτυπος, ἀρματοπηγός, ἀρματήλατος, ἀρματηλάτης-ατῶ-ασία, κτλ. Πολυδεύκ. Ζ', 115 «Καὶ ἀρματοπηγός δὲ καὶ Ὅμηρον προσήκοι ἂν τεκτονικῇ καὶ ἀμαξοπηγός καὶ ἀρματοπηγεῖν εἴποις ἂν καὶ ἀμαξοπηγεῖν καὶ ἀρματοποιεῖν»

ἀρωματοπώλης, ἀρωματοφόρος. Φρύνιχ. Σοφιστ. Προπκρ. σελ. 24, 21 «Ἀρωματοπῶλαι: δόκιμον»

ἄσματοκάμπτης. Ἀριστοφ. Νεφ. 333. Πολυδεύκ. Δ', 64. Πρβ. καὶ ἄσματοποιός καὶ ἄσματολογῶ καὶ ἄσματογράφος.

γραμματοκέρων, γραμματοτρώξ, γραματοδιδάσκαλος, ὅθεν γραματοδιδασκαλεῖον, γραματοφόρος, κτλ. Εὐστάθ. σελ. 1922, 8 «Εἰσὶ δὲ τοιαῦτα καθ' Ἑρωδιανὸν καὶ ἀπὸ τοῦ τρώγω, γραμματοτρώξ, κυματοτρώξ». Ἡσύχ. «Διφθεράλοιφος (διφθεραλοιφός): γραματοδιδάσκαλος παρὰ Κυπρίοις» καὶ «Γραμματιστής: γραματοδιδάσκαλος». Μετεβλήθη δ' ὑπὸ τοῦ Κοραῆ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἡλιοδώρου (Τόμ. Β', σελ. 24) καὶ τὸ «Γραμματεὺς: ὁ ἀναγνώστης, γράμματα εἰδὼς καλῶς» εἰς τὸ γραμμα-

τοδιδάσκαλος. Τοῖς ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου μνημονευομένοις παραδείγμασι τοῦ ὀνόματος γραμματοδιδάσκαλος προσθετέον τὰ καίμενα ἐν ἐπιγραφῇ κατὰ κεχωρισμένην ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀλληλογραφίας 1880, σελ. 113 «γραμματοδιδασκάλους τρεῖς, οἵτινες διδάξουσι τοὺς παῖδας καὶ τὰς παρθένους» καὶ σελ. 114 «ἐὰν δὲ οἱ γραμματοδιδάσκαλοι ἀντιλέγωσι». Ἐν τοῖς τοῦ Ἰωνος παρ' Ἀθηναίων σελ. 604 α' φέρεται «πρὸς τὸδε ἡμεῖσθι ὁ Ἐρετριεύς γραμμάτων ἐὼν διδάσκαλος». Πρβ. καὶ Γαλήν. Τόμ. Ε', σελ. 315 κτλ. (Ἴδε καὶ Λοβέκκιον Παραλειπομ. σελ. 374). Περὶ τοῦ τύπου γραμματῆφόρος ἴδε Λοβέκκιον Φρον. σελ. 682.

διαδηματοφόρος. Πλούτ. Ἀντων. ΝΔ', 4 «καυσία διαδηματοφόρῳ».

δερματοουργικός. Πλάτ. Πολιτικ. σελ. 280 γ' «τὴν τῶν ὀλοσχίστων σκεπασμάτων θερμπεῖαν δερματοουργικὴν». Πρβ. καὶ δερματοφαγῶ καὶ δερματοφόρος-ρῶ. Παρ' Ἡσυχίῳ καὶ Φωτίῳ καὶ Σουΐδᾳ φέρεται «Σκυτοδέψης: δερματομαλάκτης».

δογματολογία, δογματοποιῶ, δογματοποιία. Παρὰ μεταγενεστέροις εὐρέθησαν καὶ τὰ τρία ταῦτα. Πρβ. καὶ Συλλ. Ἐπιγρ. Ἑλλ. Διττεμβ. 306, 1: δογματογράφων.

δραγματολόγος. Ἡσύχ. «Δραγματολόγος: ὁ τὰ δράγματα συνάγων». Ὁ Βάβριος ἐποιήσατο χρῆσιν τοῦ τύπου δραγματῆφόρος ΠΗ', 16 «πᾶσι δραγματῆφοροις». Πρβ. αἶματῆφόρος.

δραματοποιός - οἶα - οἶῶ, δραματοουργός - γία - γῶ - γημα. Ἀριστοτ. Ποιητ. Δ', 12 «οὐ ψόγον ἀλλὰ τὸ γελοῖον δραματοποιήσας».

ἐκπωματοποιός. Πολυδεύκ. Ζ', 190 «Ἐκπωματοποιός δὲ δρᾶμα Ἀλέξιδος».

ἐπιγραμματοποιός, ἐπιγραμματογράφος. Ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ ἀπαντῶσιν ἀμφότερα ταῦτα.

ἐδεσματοθήκη. Σχολ. Ὀδυσσ. σελ. 300, 12 «Ἀπαξ ἐνταῦθα ἡ κίστη λέγεται δὲ ἡ ἐδεσματοθήκη οὐκ ἔποθεν τοῦ ἐγχεῖσθαι τι ἐν αὐτῇ». Πρβ. Εὐστάθ. σελ. 1551, 19 «Κίστη δὲ παρ' Ἀττικοῖς ἐδεσματοθήκη, ὡς ἐρμηνεύουσιν οἱ παλαιοί—Οὐκ ἔποθεν δέ, φασίν, ἐστὶ τοῦ ἐγχεῖσθαι τι ἐν αὐτῇ, τουτέστιν ἔοικεν ἡ λέξις ἐτυμολογεῖσθαι παρὰ τὸ κεῖσθαι». Πρβ. ἡδυσματοθήκη.

ἐπιθηματοურγία. Πλάτ. Πολιτικ. σελ. 280 δ'.

ἡδυσματοθήκη. Πολυδεύκ. Γ', 93 «εἴποις δ' ἂν καὶ τὴν ἡδυσματοθήκην κυμινოდόκον». Κακῶς ἄλλοτ' ἀνεγινώσκετο ἐδεσματοθήκη. Ὑπὸ τοῦ Ἀρχεστράτου ἐλέχθη «ὀψαρίων γλίσχρων ἡδυσματολήρων» (παρ' Ἀθην. σελ. 311 γ').

θαυματοποιός, θαυματοουργός, κτλ. Ὁ Πλάτων ποιεῖται χρῆσιν οὐ μόνον τοῦ θαυματοποιός καὶ θαυματοποιία καὶ θαυματοποιικός (θαυματο-

ποιική, τὸ θαυμαστοποικόν) ἀλλὰ καὶ τοῦ θαυματουργία καὶ θαυματουργῶ (τὰ τεθαυματουργημένα)

θεματοποιῶ. Σχολ. Ὀδυσσ. σελ. 238,6 «Θεματοποιεῖται ὁ μέλλων δεύτερος»

θραυματοτροφῶ. Στράβ. σελ. 704. Διόδ. Σικελ. Β', νδ', 1.

κληματοειδής. Γαλην. Τόμ. ΙΒ', σελ. 31.

κλιμάταρχος ἢ κλιματάρχης. Τοῦ Βυζαντινοῦ ἐλληνισμοῦ ἴδιον εἶναι τὸ ὄνομα τοῦτο, ἐξ οὗ προήχθη καὶ ῥῆμα κλιματαρχῶ.

κρουματοποιός. Μάχων. παρ' Ἀθην. σελ. 337 γ'.

κτισματολάτρης, κτισματολάτρῳ, κτισματολατρεία. Ἐν μόνῳ τῷ μεταγενεστέρῳ ἐλληνισμῷ ἀπαντῶσι ταῦτα.

κυματοαγής, κυματογή, κυματοπλήξ, κτλ. Πρβ. καὶ Κυματολήγη. Ἐν ἀποσπάρματι τοῦ Εὐριπίδου ἐκ τοῦ Πολυίδου φέρεται «ὄρω γ' ἐπ' ἀκταῖς νοτιάδα κυματοφθόρον ἄλκιόν τε». Ὁ Ρουγκήνιος εἶκασε κυματοτρόφον, ὅπερ καὶ ὑπὸ τοῦ Βαλκεναρίου ἐνεκρίθη (Διατριβ. σελ. 202), ὁ δὲ Ναύκιος κυματοσπορον (Τραγ. Ἀποσπ. σελ. 441).

μαθηματοπωλικός. Πλάτ. Σοφιστ. 224 β': τῆς μαθηματοπωλικῆς. σελ. 224 ε': μαθηματοπωλικὸν γένος.

μιγματοπώλης. Γαλην. Τόμ. ΙΓ', σελ. 68.

νομισματοπώλης. Πολυδεύκ. Ζ', 170 «νομισματοπώλης καὶ νομισματοπωλική κατὰ Πλάτωνα» καὶ Θ', 51 «Πλάτωνι μὲν γὰρ καὶ τέχνη τις ἔστι νομισματοπωλική καὶ νομισματοπωλικὸν πρᾶγμα»

ὀμματοστερής. Πρβ. καὶ ὀμματοποιός, κτλ. Ὁ ποιητὴς Ἴων εἶπεν ἐν τῇ Ὀμφάλῃ «καὶ τὴν μέλαιναν στήμνιν ὀμματογράφον» (Ἰδε Πολυδεύκ. Ε', 101 καὶ Εὐστάθ. σελ. 1761, 34).

ὀνοματοθέτης, ὀνοματοουργός. Πρβ. καὶ ὀνοματογράφος, ὀνοματοθήρας, ὀνοματολόγος, ὀνοματομάχος, ὀνοματοποιός, κτλ. Ἐσφαλμένη εἶνε ἡ ἐκφορὰ ὀνομαθέτης, περὶ ἧς ἐποίησατο λόγον ὁ Λοβέκκιος Φρον. σελ. 668.

παματοφαγῶ. Τὸ προθητικὸν τοῦ ῥήματος τούτου «ἄτιμον εἶμεν καὶ χρέματα παματοφαγεῖσθαι» εὐρέθη ἐν Λοκρικῇ ἐπιγραφῇ ἐκδοθείσῃ ὑπὸ τ' ἑλλων καὶ ὑπὸ τοῦ Κκυήρου Ἐκλ. Ἐπιγρ. Ἑλλήν. σελ. 161-2 ἐκδ. β'. Ὁ πρῶτος τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἐκδοὺς Οἰκονομίδης, ἀνὴρ τῶν μάλιστα πεπικιδευμένων, γράφει (Ἐποικ. Λοκρ. Γραμμ. σελ. 127) «Ἀλλὰ τοῦ παματοφαγεῖσθαι ἡ σύνθεσις ὡς ἐκ τοῦ πάματα καὶ τοῦ φαγεῖν ἔχει τι οὐ μόνον κεινοφανές, ἀλλὰ καὶ παράδοξον, δὲ δὲ εἶπεῖν καὶ ἀδόκιμον»· ἐκθέμενος δὲ τὸν λόγον ὅστις ἐκίνησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἐπιφέρει «Ἐντεῦθεν ὑποπτεύομεν μὴ αὐθις ἐκ τῆς προφορᾶς τοῦ F (πρβλ. Ναεπακτίων) πλανηθεῖς ὁ χαράκτης καὶ εἰς ἐναντίον προλισθήσας ἀμάρτημα ἔγραψε παματοφαγεῖσθαι ἀντὶ παματοφαγεῖσθαι». Ποιεῖται δὲ

μετ' ὀλίγα ἐξήγησιν τοῦ ῥήματος παματοφυγεῖν ἐκδεχόμενος ἀντὶ τοῦ «ἀφαιροῦμαι τὰ ἐμὰ (ταῦτά ὄντα τοῖς ἀπαγομένοις πάμκσι) ἤτοι ἀφαιροῦμαι τὰ κτήματα». Πρὸς τὰ τοῦ Οἰκονομίδου ἀντέλεξε διὰ βραχέων ὁ Κούρτιος ἐκ τοῖς Μελετήμασι (Τόμ. Β', σελ. 449), θὰ ἐπεξέλθωμεν δ' αὐτὰ ἀκριβῶς ἡμεῖς ἐν οἰκειτέρῳ τόπῳ συνηγοροῦντες τῇ γραφῇ παματοφαγεῖσται ὡς ὀγιῶς ἐχούση.

πεμματοουργός, πεμματολόγος. Λουκιαν. Κρονος. 13. Ἀθην. σελ. 648 α'.

πλασματογράφος. Δοξοπατρ. Ρητ. Οὐαλζ. Τόμ. Β', σελ. 79,1. Εὐστάθ. σελ. 61,12. Πρβ. καὶ σελ. 751,19 «τῇ μέντοι πλασματογραφουμένη λάλῳ γυναικὶ προσφυῆς κτέ».

ποιηματογράφος. Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Δ', σελ. 283,16.

πνευματόρρους. Πλάτ. Κρατ. σελ. 410 β' «ὥσπερ ἂν εἴποι πνευματόρρουν». Πρβ. καὶ πνευματοποιός, πνευματοεργός, κτλ. Παρὰ τῷ Γαληνῷ Τόμ. ΙΔ', σελ. 786 ἀπαντᾷ «οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν πνευματόμοφαλοι, οἱ δὲ ἐντερόμοφαλοι, οἱ δὲ ὑδρόμοφαλοι». Ἀλλ' ἐν Τόμ. ΙΘ', σελ. 445 κεῖται «πνευμόμοφalon ἐστὶ τὸ ἀνέυρυσμα τοῦ ὁμοφαλοῦ», ὅπερ μετὰ τυπωτέον ἴσως εἰς τὸ πνευματόμοφαλον.

πραγματοδίφης. Ἀριστοφ. Ὀρν 1424. Πρβ. καὶ πραγματοκοπῶ, πραγματολογῶ, πραγματομαθής, κτλ. καὶ πραγματεραστής.

προβληματουργικός. Πλάτ. Πολιτικ. σελ. 280 δ' «τῆς προβληματουργικῆς τμήμα οὖσαν δυνάμεως».

σηματοουργός. Αἰσχύλ. Ἐπτ. 491.

σμηματοφορεῖον. Ἐπιγρ. Ἀττ. Β', 731,14. Πολυδεύκ. Ι', 127 «Ἐν δὲ Ἀριστοφάνους Αἰολοσίκωνι καὶ σμηματοφορεῖον». Πρβ. καὶ σμηματοδόκη-κίς καὶ σμηματοθήκη. Ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑτυμολογικῷ σελ. 354,8 ἀναγινώσκειται «φέρειν χρυσοῦ λεκανίδας, σμήγματα, φορεῖα, κτένας κτέ.» ἀντὶ τοῦ σμηματοφορεῖα. Ὄνομα σμηματοπώλης εἶνε παρκατεθειμένον ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου ἐκ γλωσσαρίου.

σπερματολόγος, σπερματοπώλης. Πρβ. καὶ σπερματοῦχος καὶ σπερματοφάγος καὶ σπερματοθήκη. Τοῦ ὀνόματος σπερματολόγος ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Ἐπίχαρμος παρ' Ἀθην. σελ. 65 β' καὶ σελ. 398 β' «τέτραγές τε σπερματολόγοι» καὶ «τέτραγές τε σπερματολόγους». Συχνότερον δ' αὐτοῦ εἶνε τὸ σπερμολόγος (Ἰδε Βλαυδήσιον Ἀριστοφ. Ὀρν. σελ. 218).

στεμματοφόρος. Ἐν τῷ παρηκμακότι ἐλληνισμῷ εὐρέθη τὸ ὄνομα τοῦτο, οὗ φέρεται καὶ τύπος στεμματῆφόρος. Ἐλέχθη δὲ καὶ στεμματογέριον.

στιγματοφόρος. Πολύαιν. Στρατ. Α', 24 «λαθὼν τὰς φύλακας ὁ στιγματοφόρος». Ἀλλὰ Λουκιαν. περὶ τῆς Συρ. Θεοῦ 59 «ἅπαντες Ἀσσύριοι στιγματῆφορέουσι» (Ἰδε Λοβέκκιον Φρην. σελ. 682).

στοματοουργός. Ἀριστοφ. Βατρ. 826. Πρβ. καὶ στοματοδιαστολεύς.

στρωματόδεσμον, στρωματοφύλαξ. Πολυδεύκ. Ζ', 79 «ἀ δὲ οἱ παλαιοὶ στρωματόδεσμα, τῶν οἱ νεώτεροι στρωματεῖς ἔλεγον» (Πρβ. καὶ Γ', 137 καὶ 146). Φρύν. σελ. 401 «Στρωματεὺς: ἀδόκιμον Στρωματόδεσμος ἀρχαῖον καὶ δόκιμον. Λέγε οὖν καὶ ἀρσενικῶς καὶ οὐδετέρως». Θωμ. Μάγιστρ. σελ. 332,9 «Στρωματεὺς μὴ εἴπῃς ἐπὶ στρωμάτων, ἀλλὰ στρωματόδεσμος καὶ στρωματόδεσμον οὐδετέρως. Αἰσχίνης: ἄνθρωποι δύο στρωματόδεσμα φέροντες». Μοῖρ. σελ. 358 «Στρωματόδεσμος Ἀττικῶς, στρωματεὺς Ἑλληνικῶς». Ἀνταπτικιστ. σελ. 113,26 «Στρωματόδεσμον: καὶ ἀρσενικῶς καὶ οὐδετέρως. Ἀρριόβιας». Ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου φέρεται σελ. 1390,57 «Οὐδέτερα δὲ τὸ νῶτον, τὸ ζυγόν, τὰ ἐπίδεσμα, τὸ στρωματόδεσμον, τὸ θύμον» (Ἴδε Λοβέκκιον Φρυν. σελ. 401). Κακῶς ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Φερικράτους παρ' Εὐσταθ. σελ. 1369,44 εἶνε γεγραμμένον στρωματοδέσματ' ἀντὶ τοῦ στρωματόδεσμα (Ἴδε Μεινέκιον Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Β', σελ. 290. Πρβ. καὶ Βλαυδήσιον Ἀριστοφ. Ἀποσπ. σελ. 125 κέξ.). Ὅμοιον τῷ στρωματόδεσμον εἶνε τὸ ζυγόδεσμον. Πρβ. καὶ κυρπόδεσμον. Λουκιαν. Λεξιφ. 10 «καρπόδεσμα αὐτῷ περιθείς». Εὐρέθη δὲ καὶ τὸ ἀρσενικὸν ζυγόδεσμος παρὰ τῷ Θεμιστίῳ σελ. 30 β'. Πρβ. στηθόδεσμος, μαστόδεσμος, κεφαλόδεσμος, τιαρόδεσμος, ὠρόδεσμος, σχηματόδεσμος, ἱμαντόδεσμος, κτλ. Ἴδε Λοβέκκιον Παρυλειπομ. σελ. 377.

συστρεμματάρχης. Ἀρριαν. Τακτ. ΙΔ', 6 «τέσσαρες δὲ συστρεμματάρχαι». Πρβ. Ἐπιγρ. Ἀττ. Γ', 1174,13: συστρεμματάρχῃσαντα καὶ 1159,6: συστρεμματάρχῃσαντες.

σχηματοποιῶ. Θεόφρ. Φυτ. Ἱστορ. Θ', δ', 10. Παρὰ Ξενοφῶντι περὶ Ἰππ. Γ', 5 κεῖται «ἥπερ αὐτὸς σχηματοποιεῖται ὅταν μάλιστα καλλωπίζηται». Πρβ. Πολυδεύκ. Δ', 95 καὶ τ', 29. Λέγεται καὶ σχηματοποιῶ ἔτι δὲ σχηματογραφῶ, σχηματοθήκη, σχηματόδεσμος, κτλ.

σχισματοποιός. Ἐπιφάν. Τόμ. Γ', σελ. 571,15 καὶ Ἀθανάσ. Τόμ. Β', σελ. 109.

σωματοειδής. Πλάτ. Φαίδ. σελ. 81 β' καὶ ἀλλαχοῦ. Πρβ. καὶ σωματοθήκη, σωματοποιῶ (συσσωματοποιῶ), σωματοτροφεῖον, σωματηγός, σωματέμπορος, κτλ. Λέγεται δὲ καὶ σωματοφύλαξ (ἀρχισωματοφύλαξ), σωματοφυλακῶ, σωματοφυλακία, σωματοφυλάκιον. Πολυδεύκ. Β', 235 «σωμασκία, σισωμασκηκῶς, σωματοφύλακες, σωματοειδές». Ὁ Γαληνὸς γράφει Τόμ. ΙΔ', σελ. 624 «ἄνθρωπόν τινα Χαριλαμποῦς (γρ. Χαριλάμπους) τοῦ κοιτωνητοῦ (γρ. κοιτωνίτου) μέν, ὡς ἅπαντες οἱ νῦν Ἕλληνες ὀνομάζουσι, σωματοφύλακος δέ, ὡς οἱ περιέργως ἀττικίζοντες». Παρ' οὐδενὶ τῶν δοκίμων εὐρέθη τὸ ὄνομα σωματοφύλαξ. Ἐλέγετο δ' ὁ κοιτωνίτης καὶ κατευραστής καὶ κατακοιμιστής (Ἴδε Κόβητον Μνημοσ. 1885, σελ. 13 καὶ Κορζήν Ἐπικτ. Διατρ. σελ. 317). Ἐν τῷ Ἀγαμέμνονι τοῦ

τοῦ Αἰσχύλου στίχ. 948 κεῖται «πολλή γὰρ αἰδῶς σωματοφθορεῖν πόσιν ρθείροντα πλοῦτον ἀργυρωνήτους θ' ὑφάς». Ὁ Σχύτζιος εἰκασε δωματοφθορεῖν (Πρβ. οἰκοφθορεῖν), ὅπερ καὶ ὁ Καρστὴν ἠξίωσεν ἀποδοχῆς (Ἀγαμέμν. σελ. 67 καὶ 233), ὁ δ' Αὐρᾶτος στροματοφθορεῖν, ὅπερ ἐνεκρίθη καὶ ὑπὸ τοῦ Πόρσωνος, ὁ δὲ Φράνζιος εἰματοφθορεῖν. Ὁ Ἑρμαννὸς ἀνέγνω (Αἰσχύλ. Τόμ. Β', σελ. 444) «πολλή γὰρ αἰδῶς δωματοφθορεῖν ποσὶν στείβοντα πλοῦτον κτέ.». Ἐγράψε δὲ ποσὶν ἀντὶ τοῦ πόσιν πρῶτος ὁ Σκαλιγῆρος.

ταγματάρχης καὶ ταγματάρχος. Τοῦ μεταγενεστέρου Ἑλληνισμοῦ ἴδιον εἶνε τὸ ὄνομα τοῦτο, ἐξ παρήχθη τὸ ταγματαρχῶ καὶ τὸ ταγματαρχία. Πρβ. καὶ συνταγματάρχης - ρῶ - χία.

τριμματολογῶ. Συλλ. Ἐπιγρ. Ἑλλ. Διττεμβ. σελ. 430, 163.

ὑποδηματοποιός, ὑποδηματογράφος. Οὐδέτερον τούτων εὐρέθη ἐν τῇ δοκίμῳ γλώσσῃ. Ὁ Πλάτων ἐν τῷ Γοργία σελ. 447 δ' εἶπεν «εἰ ἐτύγχανεν ὢν ὑποδημάτων δημιουργός».

ὑπομνηματογράφος. Ἑρμ. Τρισμέγ. παρὰ Στοβ. Ἑκλ. Α', 44 καὶ ἄλλοι. Πρβ. καὶ Εὐστάθ. σελ. 987, 22 «ὑπομνηματογραφῶν ὁ μῦθος» καὶ Ἐπιστολογρ. Ἐρχ. σελ. 606 «οἷον ὑπομνηματογραφούμεναι τὴν ὑπερβολὴν τῆς πικρίας».

φλεγματοειδής. Ἱπποκρ. Τόμ. Β', σελ. 561 «τὰ ὑδρωποειδέα καὶ φλεγματοειδέα». Συνήθως ὁ τύπος φλεγματοειδέα ἀπαντᾷ ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις.

χρηματοδαίτης, χρηματοποιός. Αἰσχύλ. Ἐπτ. 729. Ἀριστοφ. Ἑκκλ. 442. Ξενοφ. Οἶκον. Κ', 15. Πρβ. Πολυδεύκ. Γ', 110 «εἴποις δ' ἂν πλουτηρὸν χρῆμα καὶ πλουτοποιὸν καὶ χρηματοποιόν». Ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος ἐλέχθη Σοφιστ. σελ. 225 γ' «τοῦ μὲν ἐριστικοῦ τὸ μὲν χρηματοφορικόν, τὸ δὲ χρηματιστικόν ὃν τυγχάνει». Πρβ. καὶ χρηματοφύλαξ, χρηματοφυλάχιον, κτλ.

χρωματογραφῶ, χρωματοποιία, χρωματοουργῶ - ουργία. Οὐδὲν τούτων εὐρέθη ἐν τῷ δοκίμῳ ἑλληνισμῷ.

χωματόπλαστος, χωματοφύγος. Κωνστ. Μενασσ. 281 καὶ 665δ. Πρβ. καὶ Ἡσύχ. «Χωματεπάκτης: τοῖς χώμασιν ἐπικείμενος».

ψηφισματοπώλης. Ἀριστοφ. Ὀρν. 1038. Πρβ. καὶ ψηφισματογράφος.

Ἐν τῇ Παλατίνῃ Ἀνθολογίᾳ βιβλ. Θ', 642 ἀπαντᾷ τὸ ὄνομα βρωματομιξαπάτη, ἐν δ' ἐπιγράμματι παρ' Ἀθην. σελ. 162 α' κεῖται τὸ εἰματονωπερίβαλλοι. Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου εἶνε παρατεθειμένον ἐκ γλωσσαρίου τὸ ὄνομα τραυματοποιός, ὡς καὶ τὸ σαγματοποιός καὶ τὸ ἰστοπηματοποιός. Περὶ τοῦ σαγματογῆνη ἴδε Κ. Μυλλῆρον Μικρ. Γεωγρ. Τόμ. Α', σελ. 263. Σημειωτέον δ' ὅτι παρ' Ἡροδότῳ βιβλ. Δ', 74 πρὸς τῇ ὁρθῶς ἐχούσῃ γραφῇ εἴματα ποιεῖνται φέρεται καὶ ἡ πλημμελὴς εἰματοποιεῖνται.

Πῶς τις, νομίζομεν, εὐκόλως ἐξ ὧν ἐγράψαμεν πείθεται ὅτι ψευδὲς εἶνε τὸ ὑπὸ τοῦ μεγάλου τῆς Ἑλλάδος φιλολόγου ἐν τῇ περιβοήτῳ γενομένη γραμματικῇ διδασκόμενον. «Τῶν εἰς-μα-ματος ἐν τῇ συνθέσει **συνήθως** γίνεται χρῆσις τῆς ὀνομαστικῆς κατ' ἀποβολὴν τοῦ α, οἷον: αἰμ-ο-στα-γῆς, σπερμ-ο-λόγος, στομ-αλγία, σωμ-απκῶ, κτλ.».

Παρατηρητέον δ' ὅτι καὶ ἐκ τοῦ ἀκλίτου ὀνόματος δέλτα συνετέθη τὸ δελτοειδὲς καὶ ἐκ τοῦ λάβδα ἢ λάμβδα τὸ λαβδοειδὲς ἢ λαμβδοειδὲς. Ἡσύχ. «Καρχήσιον—ἐργαλεῖον τεκτονικὸν δελτοειδές». Ροῦφ. Ἐφέσ. σελ. 188,3 «δελτοειδῶς ἐπικείται ταῖς σπάθαις τοῦ θώρακος». Πολυδεύκ. Β', 37 «στεφανίτιδάς τε καὶ λαβδοειδεῖς καὶ λεπιδειδεῖς» καὶ Δ', 143 «λαβδοειδὲς τῷ σχήματι». Γαλην. Τόμ. Α', σελ. 321 «ὀριζόμενος τῇ λαμβδοειδεῖ ῥαφῇ» καὶ Τόμ. Β', σελ. 709 «ὑπὸ τῇ λαμβδοειδεῖ ῥαφῇ» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 708 «τὴν λαμβδοειδῇ καλουμένην ῥαφήν» καὶ Τόμ. ΙΔ', σελ. 720 «λαμβδοειδὲς ἢ διὰ ἰσίου» καὶ Τόμ. ΙΗ', β', σελ. 957 «τὸ ἐπικαίμενον ὁστοῦν τῇ κεφαλῇ τοῦ λάρυγγος ἐνιοι υἰοειδές, ἐνιοι δὲ λαμβδοειδές ὀνομάζουσι» καὶ σελ. 958 καὶ σελ. 959 (Πρβ. καὶ Ροῦφ. Ἐφέσ. σελ. 186, 7 καὶ 10 καὶ Ὀρειβάς. Τόμ. Γ', σελ. 440,12). Εἶνε δὲ πλημμελῶς παρὰ τῷ Γαληνῷ γεγραμμένον υἰοειδές, ὡς καὶ ἐν σελ. 958 «οἱ ἀπὸ τοῦ υἰοειδοῦς ὁστοῦ πεφυκότες». Τὴν ὀρθὴν γραφὴν βλέπει τις ἐν Τόμ. Γ', σελ. 592 «τῇ κάτω γένυϊ συνάπτεται τὸ υοειδές» καὶ ἐν Τόμ. ΙΔ', σελ. 721 «λέγεται υοειδές ὁστοῦν». Γράφει δὲ καὶ ὁ Πολυδεύκης βιβλ. Β', 202 «καλούμενον ὑπ' ἐνίων υοειδές, ὅτι προσέοικε τῷ τοῦ γράμματος σχήματι» καὶ Ροῦφος ὁ Ἐφέσιος σελ. 155,3 «οἱ μὲν υοειδές διὰ τὸ σχῆμα ὀνομάζουσιν, ὅτι ἔοικε τῷ Υ γράμματι» καὶ ὁ Ὀρειβάσιος Τόμ. Γ', σελ. 441, 11 «ἀντισπῶντες τὸ τε υοειδές ὁστοῦν καὶ τὸν λάρυγγα» καὶ Θεόφιλος ὁ πρωτοσπαθάριος σελ. 123,8 «διώνυμον δὲ τοῦτο τὸ ὁστοῦν· οὐ μόνον γὰρ υοειδές ὀνομάζεται ἀλλὰ καὶ λαβδοειδές διὰ τοῦτο, ὅτι τοῖς δυὶ γράμμασιν ὅμοιον ὑπάρχει τῷ τε Υ καὶ τῷ Λ». Ὁμοίως τῷ υοειδές εἶνε ἐσχηματισμένον τὸ πιοειδές-πιοειδής. Ὀρειβάς. Τόμ. Δ', σελ. 345,2 «ἐπίπηγμά ἐστι πιοειδές» καὶ σελ. 352,4 «εἰς τὴν πιοειδῆν (γρ. πιοειδῇ) ἐκκοπήν». Ροῦφ. Ἐφέσ. σελ. 180, 9 «πιοειδῶς ἀγόμενον».

Ὡς δ' ἐλέχθη δελτοειδὲς καὶ λαβδοειδὲς ἢ λαμβδοειδὲς, οὕτω καὶ γαμμοειδὲς. Ὀρειβάς. Τόμ. Γ', σελ. 624, 6 «ἐχέτω δὲ καὶ καρπὴν ὁ αὐλίσκος μὴ γαμμοειδῇ» καὶ Τόμ. Δ', σελ. 386,1 «ἐπικλινεῖς κέχρηται γαμμοειδεῖ». Πλῦλ. Αἰγιν. σελ. 198,46 «γαμμοειδὲς καυτήρ». Ἡρων Ἀλεξ. παρὰ Σνειδήρη Ἑκλ. Φυσ. σελ. 227,10 «ταῦτα δὲ ἐστὶ γαμμοειδῇ». Νικόμ. Γερμασιν. Ἀριθμ. Α', ιθ', 11 «τῶν μὲν πρώτων στίχων ἀρχομένων ἀπὸ μονάδος ἐπὶ τε πλάτος καὶ ἐπὶ βάθος γαμμοειδῶς οἱ δεύ-

τεροι ἐφ' ἑκάτερα καὶ αὐτοὶ γαμμοειδῶς ἀπὸ τετράδος ἀρχόμενοι» (Πρβ. καὶ Ἰάμβλ. εἰς Νικομ. Ἀριθμ. σελ. 55. Ἴδε Σχαιφῆρον *Εὐρ. Μηδ. Πόρσ.* σελ. 137). Ἀλλ' ἐν τοῖς Τακτικοῖς τοῦ Λέοντος 19,61 φέρεται «γαμμα- τοειδῶς κύκλῳ περιστρεφομένων». Πρβ. καὶ γαμματίζω, γαμματίον, γαμματίσκοις (Ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Β', σελ. 512 Παρ.) ἔτι δὲ μονο- γάμματος.

Ὑπάρχει δ' ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ καὶ ἐπίθετον σιγμοειδῆς ἐκ τοῦ σίγμα συγκείμενον. Γαλην. Τόμ. Β', σελ. 602 «ἐκ χόνδρων συγκειμέ- νην σιγμοειδῶν τὸ σχῆμα» καὶ σελ. 617 «τρεῖς ὑμέναι σιγμοειδεῖς τὸ σχῆμα» καὶ Τόμ. Δ', σελ. 133 «τῆς ἀγκυροειδοῦς τε καὶ σιγμοειδοῦς ὀνομαζομένης». Κλεομήδ. σελ. 135 Βκκ. «ὅταν ᾖ σιγμοειδῆς τῷ σχή- ματι». Ὁρειβάσι. Τόμ. Δ', σελ. 358,5 «ἐκοίλανε σιγμοειδῶς». Φέρεται δ' ὅμως καὶ τύπος σιγματοειδῆς παρὰ τε τῷ Γαληνῷ καὶ παρ' ἄλλοις. Γα- λην. Τόμ. ΙΔ', σελ. 714 «σιγμακτοειδῆς οὖσα» καὶ σελ. 723 «εἰς τὴν σιγμακτοειδῇ τοῦ πῆχεως ἀνκγλυφὴν». Ὀνήσανδρ. σελ. 81 Κορ. «ἐκ τοῦ σιγμακτοειδοῦς ἀπλούμενοι σχήματος». Ροῦφ. Ἐφέσ. σελ. 188,11 «ἡ με- σότης τῶν κλειδῶν σιγματοειδῆς τυγχάνουσα» (Πρβ. καὶ σελ. 192,10 καὶ σελ. 193,1). Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Α', σελ. 297,20 «σιγματοειδῆς κεῖται τῇ θέᾳ». Εὐστάθ. σελ. 1304,19 «τὸ τῶν σταδίων σιγματοειδές». Ἰωάνν. Μαλ. σελ. 302,8 «τὸ ἐν αὐτῷ Νυμφαῖον τὸ σιγμακτοειδές». Παρ' Ἐρω- τικῶν σελ. 51,1 Κλ. ἐν ἐνὶ τῶν ἀντιγράφων κεῖται «σιγμοειδῇ ἐκκοπήν» ἀντὶ τοῦ σιγματοειδῆ. Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουΐδα ἀναγινώσκεται «Ἐπηγ- κυλημένα ξύλα: τὰ κεκαμμένα εἰς θεοειδῇ σχήματα». Ὁ Βεγκῆρος εἴ- κασε σιγμοειδῇ. Σημειωτέον δ' ὅτι παρήχθη ἐκ τοῦ σίγμα καὶ ῥῆμα σιγ- ματίζομαι ἀπαντῶν παρ' Εὐσταθίῳ σελ. 1389,16 «τὸ Ὀδυσσεύς ποτὲ μὲν διπλῶς σιγματίζεται, ποτὲ δὲ δι' ἐνὸς σίγματος εὐρίσκεται». Πρβ. καὶ σελ. 896,54 «τοιαύτη γὰρ ἡ σιγματική ἀπήχησις».

Ὁ τύπος σιγμοειδῆς ὁμοίως τῷ δελτοειδῆς καὶ λαβδοειδῆς ἢ λαμ- βδοειδῆς ἐσχηματισμένος εἶνε πάντως τοῦ σιγματοειδῆς δοκιμώτερος δι- ὅτι ἡ λέξις συνετέθη ἐξ ὀνόματος ἀκλίτου ἀείποτε κατὰ τὴν δόκιμον χρῆσιν ὄντος. Ὡς ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τὸ ἄλφα, τοῦ ἄλφα, κτλ., τὸ βῆτα, τοῦ βῆτα, κτλ. τὸ ἰῶτα, τοῦ ἰῶτα, κτλ., οἷον «τὸ μὴ ἄκρατα κεῖσθαι τὰ ἰῶτα» (Εὐστάθ. σελ. 878,32), τὸ κάππα, τοῦ κάππα, κτλ., οἷον «τρία κάππα κέκιστα, Καππαδοκία, Κρήτη, Κιλικία», τὸ λάβδα, τοῦ λάβδα, κτλ., οἷον «ἐξεπλάγη γὰρ ἰδὼν στίλβοντα τὰ λάβδα» (Εὐ- πολ. παρὰ Φωτ. Λεξ. σελ. 200,8) οὕτω καὶ τὸ σίγμα, τοῦ σίγμα, τῷ σίγμα, κτλ. Ἀπολλών. περὶ Συντάξ. σελ. 29,1 «μονόπτωτά ἐστι τὰ στοιχεῖα» καὶ σελ. 29,22 «ἐπεὶ ἄκλιτα τὰ στοιχεῖα». Βεκκ. Ἀν. σελ. 781,5 «Ἰστέον δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα τῶν στοιχείων ἄκλιτά εἰσιν». Πρβ. καὶ Σουΐδ. «Ἄλφα: ὅτι τὰ ἄκλιτα, οἷον τὸ ἄλφα, χωρὶς ἄρθρου δίδωσιν

ὀνόνοιαν εὐθείας, εἰ δὲ σὺν ἄρθρῳ, πλαγίως πτώσεως». Φανερόν δ' ὑπάρχει ὅτι καὶ τὸ ὄνομα δίγραμμα ἐκ τοῦ γράμμα συγκείμενον ἄκλιτον εἶνε· ὅθεν σοφάλλονται ὅσοι τῶν νέων Ἑλλήνων λέγουσι κατὰ τὴν γενικὴν διγράμματος. Ἀσώπιος Συγτ. Περ. Δευτ. σελ. ιζ' «τῆς περὶ διγράμματος θεωρίας» καὶ σελ. ιη' καὶ σελ. ιθ' καὶ σελ. μα'. Οἰκονομίδης Ἐποικ. Δοκρ. Γραμμ. σελ. 85 «εἴτε ἐκ διγράμματος εἴτε καὶ ἄλλοθεν προσελθόντος» καὶ σελ. 95 καὶ 99 καὶ 120. Χαρίεν εἶνε τὸ τοῦ Ἀσωπίου Συγτ. Περ. Πρώτ. σελ. η' ἐκδ. ζ' «Εἰ συγχωρητὸν εἰπεῖν διγράμματος ὡς καὶ σίγματος, ἐξ οὗ ὁ σιγματισμός». Εὐρίσκειται μὲν ἡ γενικὴ σίγματος ἐν τῷ παρηκμακτότι ἑλληνισμῷ, ἀλλ' οὔτε γράμματος δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν οὔτε διγράμματος. Οὐδεὶς δὲ θὰ τολμήσῃ ποτὲ νὰ κλίνῃ τὰ ὀνόματα δέλτα καὶ θῆτα, ὡς εἶνε παρὰδεδομένον ὅτι ἐποίησεν ὁ Δημόκριτος. Βεγκ. Ἄν. σελ. 781,23 «Παρὰ Δημοκρίτῳ δὲ κλίνονται λέγεται γὰρ τὸ δέλτατος καὶ θήτατος» (Πρβ. Κάρ. Σμιδίτιον Beitr. zur Gesch. d. Grammt. σελ. 79). Ὁ Περικλεὺς γράφει Τόμ. Β', σελ. 490,23 Ἑρτζ. «Litterarum vero nomina tam in A quam in quascumque alias litteras desinentia et apud nos et apud Graecos indeclinabilia sunt, ut ἄλφα βῆτα γάρμα. Non recte enim Donatus digammon posuit.» Περὶ τοῦ τύπου δίγραμον ἴδε Θησαυρ. Στεφ. Τόμ. Β', σελ. 1409 Παρ.

Ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς τοῦ Ξενοφῶντος βιβλ. Δ', δ', 10 ἀναγινώσκεται κατὰ τάντίγραφον «ὀρῶντες τὰ σίγματα ἐπὶ τῶν ἀσπίδων». Ἀλλ' ἡ γνησία ἐκφορὰ εἶνε «τὰ σίγμα τὰ ἐπὶ τῶν ἀσπίδων», ὡς διδάσκει ὁ Ἑλλάδιος παρὰ Φωτ. Βιβλ. σελ. 532,5 «Ὅτι ὥσπερ τὰ νῦ φαρμέν καὶ τὰ μῦ πληθυντικῶς ἐκφωνεῖν ἐθέλοντες τὰ στοιχεῖα, οὕτω καὶ τὰ σίγμα δεῖ λέγειν καὶ γὰρ ἄκλιτα τῶν στοιχείων τὰ ὀνόματα. Διὸ καὶ τὸ παρὰ τῷ Ξενοφῶντι ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς εἰρημένον οὐχ ὕψ' ἐν τὰ σίγματα τῶν ἀσπίδων ἀναγνωστέον, ἀλλὰ διουλλάθως μὲν τὰ σίγμα καὶ ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς τὰ τῶν ἀσπίδων κατὰ διάστασιν». Σημειωτέον δ' ὅτι ἡ πρόθεσις ἐπὶ, ἣν ἀγνοεῖ ὁ Ἑλλάδιος, φέρεται ἐν ἄπασι τοῖς κώδιξι. Διαφθαρμένη δ' ὑπὸ τῶν γραφέων εἶνε καὶ ἡ Δωρικὴ ῥῆσις, ἣν μνημονεύει ὁ Ξενοφῶν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς βιβλ. Δ', δ', 10 «καὶ τῷ σιώ, ὃ Ἀργεῖοι, φουσέτ' ὑμὲ τὰ σίγματα ΤΑ ΤΑῦτα». Τὴν ὀρθὴν γραφὴν τὰ σίγμα ταῦτα ἀποκατέστησεν ὁ Πόρτων ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Μηδείας (σελ. 58 Αιψ.). Πρβ. καὶ Εὐβουλ. Ἀποσπ. 27 Μειν. «τὰ σίγμα συλλέξαντες» (ἴδε καὶ Κίττιον Δαβησ. Συμμ. Κριτ. σελ. 614).

Ἐν ἀποσπασμάτι τοῦ κωμικοῦ Πλάτωνος κεῖται ἐκ τῶν σιγμάτων Εὐριπίδου. Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Δ', σελ. 37,19 «Ἐσωσά σ' ὡς ἴσασιν: πλεονάζει ὁ στίχος τῷ Σ· ὅθεν καὶ Πλάτων ἐν ταῖς Ἑορταῖς φησὶν ἔσωσας ἐκ τῶν σιγμάτων Εὐριπίδου». Εὐστάθ. σελ. 813,44 «Αἴλιος δὲ Διονύσιος ἱστορεῖ τοὺς κωμικοὺς μάλιστα ἐκκλίνειν πᾶν τὸ ἔχον σιγμὸν καὶ ἐξήχησιν

καὶ φόφον, ἃ τῇ τραγωδίᾳ μάλιστα ἔν ἀρμόττοι. Διὸ καὶ διασύροντες τοὺς τραγικοὺς ὡς μὴ τοιοῦτους προσπαίζουσιν ἐν τῷ ἔσωσας ἡμᾶς ἐκ τῶν σιγμάτων Εὐριπίδου». Πρβ. καὶ σελ. 896,56 «Διὸ—καὶ ἡ κωμωδία μετὰ τὴν εὐρεσιν τῆς χρήσεως τοῦ Τ ἀντὶ τοῦ Σ ἐπισημαίνεται χαίρειν ὡς ἀπαλλαγῆσα τῶν σιγμάτων Εὐριπίδου» καὶ σελ. 1379,57 «Ὅτι δὲ ὁ τοῦ σίγμα ἦχος καὶ ἄλλως λυπεῖν οἶδεν ἀκρόασιν διὰ τὸ συχνὸν τοῦ σίγμου, ὅτε στοιβάζεται, ὡς ἐν τῷ ἔσωσά σ' ὡς ἴσασι καὶ ἐξῆς τῷ τοῦ Εὐριπίδου δηλοῖ καὶ ὁ πρὸς τινὰ ἐν διπλασιασμοῖς τοῦ Τ ἀττικίζοντα εἰπὼν ὡς εὐγέ σοι ὅτι ἀπήλλαξας ἡμᾶς τῶν σιγμάτων Εὐριπίδου». Ἀλλ', ὡς καὶ ὑπὸ τοῦ Ἡρωδιανοῦ παρετηρήθη, ἡ ὕγιής ἀνάγνωσις εἶνε ἐκ τῶν σίγμα τῶν Εὐριπίδου. Χοιροβοσκ. σελ. 369,2 «Ὅθεν τὸ γάμμα καὶ σίγμα, ὡς ἔχοντα πρὸ τοῦ Α τὸ Μ ἐκινδύνευσεν κλίνεσθαι, οἷον γάμμα γάμματος καὶ σίγμα σίγματος· καὶ οὕτω τινὲς πρᾶν γινώσκουσιν ἐν τῇ κωμωδίᾳ ἔσωσας ἐκ τῶν σιγμάτων Εὐριπίδου. Τὸ δὲ ἀληθέστερον κατὰ διάστασιν ἀναγινώσκεται, οἷον ἔσωσας ἐκ τῶν σίγμα καὶ ἐπιφέρεται τῶν Εὐριπίδου, ἵνα εὐρεθῇ τὸ ἄρθρον ἐπιφερόμενον, λέγω δὴ τὸ τῶν· καὶ ταῦτα γὰρ ἄκλιτα ἔμειναν κατὰ συνεκδρομὴν τῶν ἐτέρων στοιχείων» (Πρβ. καὶ Σχαιφῆρον Μελετ. Κριτ. σελ. 96 καὶ Ἑλμολήϊον Μηδ. σελ. 156). Τὴν ῥῆσιν τοῦ Πλάτωνος προηνέγκατο ὁ Μεινέκιος ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκδόσει τῶν ἀποσπασμάτων τῶν κωμικῶν (Τόμ. Β', σελ. 626) ὥδε :

εὐ γέ σοι γένοιθ', ἡμᾶς ὅτι
ἔσωσας ἐκ τῶν σίγμα τῶν Εὐριπίδου

Ἀλλ' ἐν τῇ μικρᾷ (σελ. 261) πεισθεὶς τῷ Κοβήτῳ (Παρατ. Κριτ. εἰς Πλάτ. Κωμ. σελ. 183) ἐξήλειψε τὴν ἀντωνυμίαν ἡμᾶς. Πρβ. καὶ Κόκκιον Κωμ. Ἀποσπ. Τόμ. Α', σελ. 608.

Ἐν τῷ Θεαιτήτῳ τοῦ Πλάτωνος σελ. 203 β' ἀπαντᾷ «εἰπέ καὶ τὸν τοῦ σίγμα λόγον», φέρεται δὲ καὶ ἐν τῷ Κρατύλῳ σελ. 402 ε' «ἀντὶ τοῦ σίγμα δύο λάβδαι τὸ πρῶτον ἐλέγετο» καὶ σελ. 427 α' «διὰ ταῦτα τὸ ἰέναι καὶ τὸ ἴεσθαι διὰ τοῦ ἰῶτα ἀπομιμεῖται, ὥσπερ γὰρ διὰ τοῦ ρῖ καὶ τοῦ φῖ καὶ τοῦ σίγμα καὶ τοῦ ζῆτα κτέ.». Λέγει δὲ καὶ ὁ Αἰλιανὸς περὶ Ζώ. ΙΕ', 28 «διὰ τοῦ σίγμα μὴ λέγεσθαι» καὶ ὁ Ἀθήναιος σελ. 455 γ' «διὰ τὸ ἀδύνατον εἶναι ἀποσχέσθαι τοῦ σίγμα» καὶ ὁ Γαληνὸς Τόμ. ΙΔ', σελ. 722 καὶ 751 καὶ 788 «τῷ Ῥωμαϊκῷ σίγμα» καὶ Δίων ὁ Κάσσιος ΞΗ', κς', 4 «τῶν σίγμα εἰς τὸ ταῦ μεταπεσόντων» (Πρβ. καὶ Σχαιφῆρον Γρηγ. Κορ. σελ. 712).

Ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου εὐρίσκεται οὐ μόνον ἄκλιτον τὸ ὄνομα σίγμα κατὰ τὴν τῶν παλαιῶν συνήθειαν, οἷον σελ. 824,27 «διὰ δύο σίγμα προφέρουσιν» καὶ σελ. 1654,25 «φραζόντων ἐν

δυοὶ σίγμα» καὶ σελ. 1654,27 «διὰ δύο σίγμα», κτλ. ἀλλὰ καὶ κεκλι-
 μένον, οἷον σελ. 905,7 «ἐν δυοὶ σίγμασιν» καὶ σελ. 1389,15 «δι' ἐνὸς
 σίγματος εὐρίσκεται». Πρβ. Γεώργ. Κεδρην. Τόμ. Β', σελ. 540,14 «ἐν
 τῷ τόπῳ τῷ καλουμένῳ Σίγματι» καὶ Κωνστ. Πορφυρογ. Τόμ. Α', σελ.
 7,18 «ἐν δὲ τῷ Σίγματι ἐκδέχεται αὐτοὺς κτέ.» καὶ Γεώργ. Κωδῖν. σελ.
 126,6 «τὸν ἅγιον Στέφανον τὸν πλησίον τοῦ Σίγματος». Ἀλλ' ἐν τοῖς
 μετὰ Θεοφάνην ἀπαντᾷ πολλάκις ἡ γενικὴ τοῦ Σίγμα σελ. 141,11 καὶ
 20 καὶ 22 καὶ σελ. 143,4 καὶ 10 καὶ 13. Πρβ. καὶ σελ. 140,10 «ἡ ἔξ-
 οδος εἰς τὸ καλούμενον οὕτω Σίγμα ἐξάγει, ἐκ τῆς πρὸς τὸ στοιχεῖον ὁμοι-
 ότητος τὴν ἐπωνυμίαν λαβόν» (Ἴδε καὶ Ρεῖσκιον Κωνστ. Πορφυρογ.
 Τόμ. Β', σελ. 53). Παρ' Ἰωάννη Λυδῷ σελ. 10,17 διττὴ φέρεται γραφή,
 «εἰς τύπον τοῦ σίγμα στοιχείου» καὶ τοῦ σίγματος. Ὁ Σχαιφῆρος γράφει
 ἐν σημειώσει εἰς τὸ τοῦ Βαστίου Παλαιογραφικὸν Ὑπόμνημα (Γρηγ.
 Κορ. σελ. 712) «Tamen, ne quid dissimulem, Leo Imper. Tactic.
 col. 892, §. 184. Lam. dixit (βαρβαριττί, opinor), τοῦ σίγματος». Ἴδε
 καὶ Κάρ. Σμιδίτιον Beitr. zur Gesch. d. Gram. σελ. 78. Περὶ σημειω-
 τεον δ' ὅτι ὁ Ἑλμσλῆτος ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Μηδείας (σελ. 156) ἀξιοῖ νὰ
 γράφηται προπερισπωμένως σίγμα. Πολλάκις δ' εὐρίσκεται οὕτω προση-
 νεγμένον τὸ ὄνομα, καθὰ παρετηρήθη καὶ ὑπὸ τοῦ Κάρ. Σμιδίτιου ἐν τῷ
 ἀρτίως μνημονευθέντι βιβλίῳ (σελ. 58 κέξ.).

Παράδοξον ἡμῖν φαίνεται τὸ κεῖμενον ἐν τῷ περὶ Πνευμάτων Λεξικῷ
 σελ. 213 Βαλκ. «τὸ Α πρὸ τοῦ Ω μέγα φιλοῦται». Τὸ ὕγιος ἔχον εἶν
 τοῦ Ω μεγάλου καὶ κατὰ δοτικὴν τῷ Ω μεγάλῳ, ὡς παρ' Εὐσταθίῳ σελ.
 1828,49 «ἐν τῷ Ο στοιχείῳ τῷ μικρῷ, ἐν δὲ τῷ Ω μεγάλῳ». Λέγεται δ'
 οὐ μόνον τοῦ Ω μεγάλου καὶ τοῦ Ο μικροῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ μεγάλου Ω καὶ
 τοῦ μικροῦ Ο. Εὐστάθ. σελ. 5 τέλ. «ἕως τοῦ μεγάλου Ω» καὶ σελ. 511,9
 «τοιοῦτον δὲ ποιοῦσι καὶ ἐπὶ τοῦ μικροῦ Ο» καὶ σελ. 729,37 «πλεονα-
 σμὸν ἔχουσι τοῦ μικροῦ Ο» καὶ σελ. 729, 41 «τοῦ μικροῦ Ο πεισόντος».
 Ἐν σελ. 51,37 φέρεται «οἱ γε παλαιοὶ καὶ τὸ Ω τὸ μέγα—ἐπέκτασιν
 εἰναί φασιν».

Ἀναγκαίως δ' ἔχει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἄκλιτα μὲν συνήθως ὑπὸ τῶν πη-
 λικῶν γραμματικῶν καλοῦνται τὰ ὀνόματα τῶν στοιχείων, ἀλλ' ὑπάρχει
 καὶ γνώμη, καθ' ἣν ὀφείλουσι νὰ προσαγορεύωνται μονόπτωτα. Χοιροβ.
 σελ. 870,23 «Ἰστέον δὲ ὅτι κακῶς εἶπεν ὁ τεχνικὸς τὰ ὀνόματα τῶν
 στοιχείων ἄκλιτα· ὀφείλε γὰρ εἶπεῖν μᾶλλον ὅτι μονόπτωτά εἰσιν· ἄλλο
 γὰρ ἐστὶν ἄκλιτον καὶ ἄλλο μονόπτωτον. Τὰ γὰρ μονόπτωτα θεωροῦνται
 καὶ ἐν τῇ γενικῇ καὶ ἐν τῇ δοτικῇ καὶ ἐν τῇ αἰτιατικῇ καὶ μετὰ διαφό-
 ρου ἄρθρου, οἷον οἱ πάντε, τῶν πεντε, τοῖς πάντε, τοὺς πάντε, τὰ δὲ ἄ-
 κλιτα ἐν τῇ εὐθείᾳ μόνη θεωροῦνται καὶ οὐδέποτε οὔτε ἐν τῇ γενικῇ οὔτε
 ἐν τῇ δοτικῇ οὔτε ἐν τῇ αἰτιατικῇ, οἷον ὡς ἐπὶ τοῦ ὀφελος τοῦτο γὰρ

ἐν τῇ εὐθείᾳ μόνῃ θεωρεῖται, ἐν δὲ τῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ καὶ αἰτιατικῇ οὐδέποτε θεωρεῖται, καὶ ὡς ἐπὶ τοῦ δῶς, κτέ.». Πρβ. καὶ Βεγκήρ. Ἀνέκδ. σελ. 861, 13. Εὐρίσκεται δ' ὁμῶς καὶ ἡ αἰτιατικὴ ὁφελος. Ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδηρυδιανοῦ σελ. 191 λέγεται «Σὺν τούτοις καὶ τὰ Ἑβραϊκὰ καὶ μονόκλιτα». Πρβ. καὶ Λοβέκκιον Παραλειπομ. σελ. 183, σημ. 32.

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟΝ

ΕΝ Τῷ ΚΑΤΑ ΕΗΡΑΝ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑΝ ΠΟΛΕΜῳ

Ἡ περὶ τοὺς κανόνες τοῦ διεθνοῦς δικαίου ἑλλειψις ἐξωτερικοῦ κύρους καὶ ἐνότητος, εἶναι ὁ κύριος παράγων τῶν δισταγμῶν παρὰ τοῖς δημοσιολόγοις καὶ τῶν διαφωνιῶν παρὰ τοῖς λαοῖς, οἵτινες μὴ ὑπεύκοντες εἰς κανόνες ἀνεγνωρισμένους καὶ ὠρισμένους ἐμπνέονται ἐνίοτε μᾶλλον ὑπὸ τῆς αὐθαιρεσίας καὶ τῆς πεποιθήσεως ἐπὶ τὰς ἰδίας αὐτῶν δυνάμεις ἢ τῆς δικαιοσύνης. Καὶ νῦν μὲν καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπικρατεῖ ἡ ἀρχὴ τῶν ἐθνικοτήτων καθ' ἣν ἐκάστη πολιτεία ἐπιδιώκει τὸ αὐθόπαρκτον καὶ αὐτοτελές, ἀδύνατος ἀποβάλλει ἢ συνεννόησις πρὸς καταρτισμὸν διεθνοῦς νομοθεσίας· ἀλλ' ἐὰν ἡ στιγμή αὕτη δὲν ἐσήμανεν ἔτι, δὲν δυνάμεθα διὰ τοῦτο νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν ὑπαρξίν αὐτῇ διεθνοῦς δικαίου, καθόσον οἱ νόμοι δὲν ἀποτελοῦσι τὴν μόνην τοῦ δικαίου πηγὴν. Εἰς οὐδὲν ἔθνος τὸ δίκαιον ἐνεφανίσθη ἐν κώδιξι, τὰ ἔθιμα προηγέθησαν τοῦ ἐγγράφου νόμου, ὑπὸ τὴν αὐτὴν δὲ μορφήν καὶ τὸ διεθνὲς δίκαιον ἐμφανίζεται. Καὶ τοιοῦτον ὁμῶς δὲν εἶναι ἄμορφος σωρὸς, ἀλλ' εἰς τὰ ὅμματα τοῦ ἐταστικοῦ παρατηρητοῦ ἀπεικονίζει τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω πάντοτε βαίνουσαν ἐργασίαν κοινωνικῆς ἀναπτύξεως. Οὕτως οὐ μόνον ἔθιμά τινα πεπαλαιωμένα ἐγκατελείφθησαν, νεώτερα δὲ στηριζόμενα ἐπὶ ὑψηλοτέρου αἰσθήματος δικαιοσύνης ἐγένοντο ἀποδεκτά, ἀλλὰ καὶ ἐνίοτε διὰ τῶν διεθνῶν συνόδων διευτυπώθησαν ἀρχαὶ ὑπὸ τύπον ἀναλογοῦντα πῶς πρὸς τοὺς νόμους.

Πρὸ τῆς συγγραφῆς παντὸς θετικοῦ νόμου ὑπάρχει ἐν αἰώνιον δίκαιον, ὅπερ ἐξωτερικεύεται εὐθὺς ὡς ὁ ἄνθρωπος εὐρεθῇ μετ' ἄλλων ἐν συναφείᾳ, ἥτις ἄλλως εἶναι ἀφρευκτος διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν φύσει κοινωνικόν. Ἐκαστος